

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 9.7.2013
COM(2013) 512 final

2013/0246 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o paketnih potovanjih in pomoči pri organizaciji potovanja, spremembi Uredbe (ES)
št. 2006/2004, Direktive 2011/83/EU ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS**

{SWD(2013) 263 final}

{SWD(2013) 264 final}

{SWD(2013) 266 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

1.1. Splošno ozadje

Turizem ima danes osrednjo vlogo v evropskem gospodarstvu. Evropska turistična industrija, sestavljena iz približno 1,8 milijona podjetij, zlasti MSP, ki zaposlujejo 5,2 % celotne delovne sile, je gonilo rasti v EU. Skupni delež v evropskem potovalnem in turističnem sektorju, vključno s povezanimi sektorji, znaša okrog 10 % BDP EU¹.

Evropski potniki, ki kupujejo organizirane počitnice, običajno sestavljene iz prevoza in nastanitve potnikov, so leta 1990 s sprejetjem Direktive št. 90/314/EGS o paketnem potovanju² dobili pomembne pravice. V sodbi Sodišča iz leta 2002³ je bilo pojasnjeno, da pojem „vnaprej dogovorjena kombinacija“ zajema tudi potovalne storitve, v katere je na izrecno zahtevo stranke tik pred sklenitvijo pogodbe med obema stranema vključen tudi potovalni agent.

Direktiva 90/314/EGS zagotavlja, da potrošnik prejme bistvene informacije pred in po podpisu pogodbe o paketnem potovanju. Zagotavlja, da je organizator potovanja in/ali turistični agent odgovoren za pravilno izvedbo turističnega paketa, četudi storitve zagotavljajo podizvajalci, in ureja zadeve, če pride v pogodbi o turističnem potovanju do sprememb. Potnikom tudi zagotavlja, da so jim v primeru insolventnosti organizatorja in/ali turističnega agenta povrnjena predplačila ter da jim je omogočen povratek na kraj odhoda.

Vendar je bila leta 1990 struktura trga potovanj veliko preprostejša kot danes, internet pa ni obstajal. Kljub navedeni sodbi Sodišča ni jasno, v kolikšni meri so v Direktivo zajeti moderni načini kombiniranja potovalnih storitev.

Kot je bilo poudarjeno v poročilu Komisije iz leta 1999⁴ o izvajanju Direktive 90/314/EGS, so zaradi uporabe pristopa minimalne usklajenosti pri zakonih, s katerimi se navedena direktiva prenaša v nacionalno zakonodajo, precejšnje razlike, države članice pa imajo široko diskrecijsko pravico, na primer glede odgovorne stranke ali odgovornih strank in dvoumnosti v besedilu.

Posodobitev Direktive 90/314/EGS je odziv na zahteve sozakonodajalcev, Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ter Evropske posvetovalne skupine za potrošnike⁵. Pregled so zahtevali tudi velik del industrije in organizacije potrošnikov. Pregled te direktive je izrecno omenjen v poročilu o državljanstvu Unije⁶, Evropski agendi za potrošnike⁷ in Aktu za enotni trg II⁸.

---

¹ Sporočilo Komisije „Evropa, prva svetovna turistična destinacija – nov okvir evropske turistične politike“, COM(2010) 352 final z dne 30. junija 2010.

² Direktiva Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih.

³ Sodba z dne 30. aprila 2002 v zadevi Club-Tour, C-400/00.

⁴ SEC(1999) 1800 final.

⁵ Na primer Sklepi Sveta z 2255. zasedanja Sveta za varstvo potrošnikov z dne 13. aprila 2000, Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. januarja 2002 (2001/2136(INI)), Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 11. maja 2011 (UL C 132) ter mnenji Evropske posvetovalne skupine za potrošnike z dne 21. aprila 2010 in 8. februarja 2013.

⁶ COM(2010) 603 final in COM(2013) 269 final.

⁷ COM(2012) 225 final.

⁸ COM(2012) 573 final – Priloga II.

1.2. Utemeljitev predloga

1.2.1. Razvoj distribucije prek interneta in liberalizacija letalskega sektorja

Leta 2011 je imelo 73 % gospodinjstev v EU dostop do interneta⁹. Skoraj dve tretjini državljanov EU uporablja internet vsaj enkrat tedensko, več kot polovica od njih pa vsak dan ali skoraj vsak dan. Med najbolj priljubljenimi proizvodi, kupljenimi prek spleta, so potovalne storitve.

Z razvojem spletne prodaje in liberalizacijo letalskega sektorja se je spremenil način, kako potrošniki organizirajo svoje počitnice, zaradi česar so nastali različni načini, na katere gospodarski subjekti potrošnikom pomagajo prilagajati kombinacije potovalnih storitev, zlasti prek spleta. Med zadevne gospodarske subjekte so zajeti potovalni agenti, organizatorji potovanj, letalski prevozniki, družbe za križarjenje itd. V mnogih državah članicah ni jasno, ali take kombinacije spadajo na področje uporabe Direktive 90/314/EGS in ali so za izvajanje zadevnih storitev, zlasti v spletnem okolju, odgovorni gospodarski subjekti, vključeni v združevanje takih kombinacij.

To pri gospodarskih subjektih in potrošnikih povzroča negotovosti.

To tudi pomeni, da za udeležence na trgu, ki jih danes izrecno zajema Direktiva 90/314/EGS, veljajo drugačni pravila in stroški v primerjavi s podjetji, ki jih ta direktiva ne zajema ali ki menijo, da jih ne zajema, čeprav se potegujejo za iste potrošnike.

1.2.2. Nepotrebni stroški za skladnost in ovire pri čezmejni trgovini

Nekatere določbe Direktive 90/314/EGS so postale zastarele ali kako drugače ustvarjajo nepotrebno breme za podjetja, kot so zahteve za informacije v katalogih in vključevanje vodenih poslovnih potovanj.

Dodatne stroške za podjetja, ki želijo čezmejno trgovati, ustvarja pravna razdrobljenost s številnimi neskladji med zakonodajami držav članic.

1.2.3. Nejasna in zastarela pravila – škoda za potrošnike

V študiji „Consumer Detriment Study in the area of Dynamic Packages“ (Študija o škodi za potrošnike na področju dinamičnih turističnih paketov)¹⁰ je bila ocenjena letna osebna škoda za potrošnika¹¹ v zvezi s kombiniranimi potovalnimi aranžmaji, kadar uporaba Direktive 90/314/EGS ni jasna. Iz študije je bilo razvidno, da so težave s takimi potovalnimi aranžmaji pogostejše in bolj škodljive za potrošnike kot težave, povezane s tradicionalnimi turističnimi paketi, ki so v Direktivi 90/314/EGS jasno zajeti.

Tudi potrošniki, ki kupujejo tradicionalne vnaprej dogovorjene turistične pakete, do določene mere utrpijo škodo, saj so nekatere določbe Direktive 90/314/EGS zastarele, nejasne ali imajo vrzeli, na primer potrošniki nimajo pravic, da paket odpovejo pred odhodom.

1.3. Cilji predloga

V skladu s členom 114 Pogodbe je skupni cilj pregledanega predloga spodbujati delovanje notranjega trga ter zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov s približevanjem pravil o turističnih paketih in drugih kombinacijah potovalnih storitev.

⁹ Eurostat, podatki v fokusu, št. 66/2011.

¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/study_consumer_detriment.pdf

¹¹ Škoda za potrošnike je opredeljena kot negativni rezultat za posamezne potrošnike v zvezi z nekim referenčnim merilom, kot so razumna pričakovanja. Osredotoča se na naknadne rezultate tistih potrošnikov, ki imajo negativno izkušnjo, ter obsega finančno in nefinančno škodo, vključno z izgubo časa.

S predlogom se skušajo zagotoviti enakovrednejši konkurenčni pogoji za organizatorje turističnih potovanj, odstraniti pravne ovire pri čezmejni trgovini in zmanjšati stroški za skladnost za podjetja.

Obenem pa naj bi se s pojasnjevanjem, katere kombinacije potovalnih storitev so zaščitene v skladu s pravili EU o turističnih paketih, ter z nadomeščanjem nejasnih in zastarelih določb dosegla visoka raven varstva potrošnikov in zmanjšala škode za potrošnike. Predlog vsebuje obvezna pravila za varstvo potnikov, od katerih države članice ali gospodarski subjekti ne morejo odstopati v škodo potrošnikov.

1.4. Skladnost z drugimi politikami in cilji Unije

V zadnjem desetletju je Komisija pregledala zajeten sklop predpisov o potrošnikih, na podlagi česar je sprejela Direktivo 2008/122/ES o časovnem zakupu in Direktivo 2011/83/EU o pravicah potrošnikov. Del te naloge je pregled Direktive 90/314/EGS.

Predlog dopolnjuje obstoječe predpise EU, zlasti Direktivo o nedovoljenih pogojih v pogodbah (93/13/EGS), Direktivo o nepoštenih poslovnih praksah podjetij (2005/29/ES), Direktivo o pravicah potrošnikov (2011/83/EU), uredbe na področju pravic potrošnikov (uredbe (ES) št. 2004/261, (ES) št. 1371/2007, (ES) št. 1177/2010 in (ES) št. 181/2011) ter Direktivo o elektronskem poslovanju (2000/31/ES) in Direktivo o storitvah na notranjem trgu (2006/123/ES).

Poleg tega predlog dopolnjuje Uredbo (ES) št. 593/2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I), in Uredbo (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Bruselj I).

2. REZULTATI POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCENE UČINKA

2.1. Posvetovanje z zainteresiranimi stranmi

Komisija je leta 2008 v javnem posvetovanju o delovnem dokumentu iz leta 2007 prejela več kot 80 prispevkov poslovnih zainteresiranih strani, organizacij potrošnikov, pravnikov, akademikov in 14 držav članic. Januarja 2009 je Komisija začela izvajati študijo o škodi za potrošnike, v katero je bilo zajetih 17 držav EU in ki je temeljila na pogovorih z vzorcem 500 potrošnikov.

V drugem javnem posvetovanju iz oktobra 2009, sestavljenem iz petih spletnih vprašalnikov, namenjenih potrošnikom, organizacijam potrošnikov, podjetjem, industrijskim združenjem in državam članicam/javnim organom, je pregled Direktive 90/314/EGS podprlo 89 % javnih organov, 70 % poslovnih združenj, 64 % podjetij in 96 % organizacij potrošnikov.

Na delavnici za države članice, ki je potekala 27. oktobra 2009, so razpravljali o posebnih težavah in možnostih politike. Podskupina Evropske posvetovalne skupine za potrošnike je mnenje sprejela 21. aprila 2010.

Na delavnici za zainteresirane strani 22. aprila 2010 so razpravljali o učinkih ugotovljenih možnosti politike. Od septembra 2009 do oktobra 2010 je bilo opravljenih več kot 15 pogovorov z najpomembnejšimi predstavniki industrije.

Komisija je marca 2012 naročila študijo za preskus znaka turističnih paketov in vedenja potrošnikov ob nakupu t. i. dinamičnih turističnih paketov. Komisija je junija 2012 organizirala delavnico za države članice in konferenco za zainteresirane strani, da so nadalje razpravljali o postopku pregleda. Evropska posvetovalna skupina za potrošnike je 8. februarja 2013 znova zahtevala pregled Direktive 90/314/EGS.

2.2. Ocena učinka

V oceni učinka je bilo analiziranih osem možnosti politike ter nekatere podmožnosti.

Možnost 1 – nobenih sprememb, tj. ohranitev Direktive 90/314/EGS v sedanji obliki

Možnost 2 – smernice, tj. ohranitev Direktive 90/314/EGS v sedanji obliki in priprava smernic, vključno s sodbami Sodišča ter pojasnitvijo obsega in odgovornosti

Možnost 3 – znak „turistični paket“ in/ali zahteva, da morajo gospodarski subjekti, ki za plačilo ponujajo pomoč pri organizaciji potovanja, navesti, da zadevne storitve ne pomenijo turističnega paketa (možnosti phibitka)

Podmožnost A – uvedba znaka „ turistični paket“ – obveznega logotipa, ki mora biti potrošnikom prikazan ob nakupu turističnega paketa

Podmožnost B – uvedba obveze, da morajo gospodarski subjekti, ki ponujajo kombinacijo potovalnih aranžmajev, ki niso turistični paketi, pojasniti, da ne prodajajo turističnih paketov

Možnost 4 – razveljavitev Direktive 90/314/EGS in samourejanje s strani industrije

Možnost 5 – posodobitev Direktive 90/314/EGS in področje uporabe pri „turističnem paketu enega gospodarskega subjekta“

V možnost 5 je vključen zakonodajni pregled, s katerim bi se ohranila osnovna struktura obstoječe direktive, obenem pa pojasnilo njeno področje uporabe z izrecno vključitvijo „turističnih paketov enega gospodarskega subjekta“ in pregledom več določb. Pregledana direktiva bi se uporabila za potovalne storitve, ki se kombinirajo za isto potovanje ali počitnice na eni spletni strani ali pri enem agentu v potovalni agenciji.

Možnost 6 – postopen pristop – posodobitev Direktive 90/314/EGS ter področje uporabe pri turističnih paketih „enega gospodarskega subjekta“ in „več gospodarskih subjektov“, pri čemer se za storitve „več gospodarskih subjektov“ v pomoč pri organizaciji potovanja uporablja manj stroga ureditev

Ta možnost ustreza možnosti 5, dopolnjuje pa jo postopna razširitev področja uporabe direktive 90/314/EGS, ki naj bi zajemala:

– *turistične pakete* „več gospodarskih subjektov“, tj. kombinacije potovalnih storitev prek različnih gospodarskih subjektov, pri katerih so vidne določene značilnosti, povezane s turističnimi paketi, ki bi bili predmet iste ureditve kot drugi turistični paketi (vključno s polno odgovornostjo za ustrezno izvedbo pogodbe in obveznost za zagotovitev varstva v primeru insolventnosti),

– storitve „več gospodarskih subjektov“ v *pomoč pri organizaciji potovanja*, tj. tiste kombinacije potovalnih storitev, pri katerih tipične značilnosti turističnih paketov niso vidne in je zato manj verjetno, da bodo zavajale potrošnika. Te bi bile urejene z manj strogo ureditvijo, ki bi zajemala varstvo v primeru insolventnosti in obveznost, da je jasno in v vidni obliki navedeno, da je za pravilno izvedbo storitev odgovoren vsak posamezni ponudnik storitev.

Možnost 7 – posodobitev Direktive 90/314/EGS, da bi zajemala turistične pakete „enega gospodarskega subjekta“ in storitve „več gospodarskih subjektov“ v pomoč pri organizaciji potovanja

V to možnost sta vključeni možnosti 5 in 6, medtem ko za storitve „več gospodarskih subjektov“ v pomoč pri organizaciji potovanja veljajo enake obveznosti kot za turistične pakete.

Možnost 8 – „Direktiva o potovanjih“

V to možnost je vključena možnost 7 ter razširitev področja uporabe na samostojne potovalne storitve, na primer najem osebnih avtomobilov, namestitvev ali leti, ki v bistvu vsebujejo enaka pravila za vse potovalne storitve ne glede na to, ali so del turističnega paketa ali ne.

Po sklepu iz ocene učinka se bodo ugotovljene težave najustrezneje rešile s 6. možnostjo, na kateri temelji ta predlog.

3. PRAVNI ELEMENTI PREDLOGA

3.1. Povzetek predlaganih ukrepov

S predlogom direktive se bo z vključitvijo različnih oblik spletnih turističnih paketov in pomoči pri organizaciji potovanja v njeno področje uporabe pojasnil in posodobil obseg varstva potnikov ob nakupu kombinacij potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice.

Potniki bodo bolje obveščeni o storitvah, ki jih kupujejo, v primeru težav pa jim bodo zagotovljena jasnejša pravna sredstva.

Z zmanjšanjem pravne razdrobljenosti in okrepitevijo medsebojnega priznavanja varstva v primeru insolventnosti se bodo s predlogom obenem čim bolj zmanjšale ovire pri čezmejni trgovini, znižali stroški za skladnost za gospodarske subjekte, ki želijo poslovati čezmejno, ter zagotovili enaki konkurenčni pogoji na trgu potovanj.

3.2. Pravna podlaga

Ta predlog temelji na členu 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Določa večinoma enotna pravila na področju turističnih paketov in pomoči pri organizaciji potovanja v Uniji, tako da gospodarskim subjektom in potnikom glede vsebine njihovih pravic in obveznosti zagotavlja varnost ne glede na nacionalno zakonodajo, ki se za pogodbo uporablja, s čimer odpravlja nepotrebne stroške za čezmejne transakcije ter ponuja potrošnikom več izbire.

V predlogu je v skladu s členom 114(3) PDEU zagotovljena visoka raven varstva potrošnikov, tako da je raven varstva potrošnikov v primerjavi z Direktivo 90/314/EGS enaka ali boljša.

3.3. Načelo subsidiarnosti

Predlog je v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU).

Z neusklajenim delovanjem na ravni držav članic, tako da se odstranijo razlike med zakonodajami držav članic in izboljša dostop potrošnikov do storitev drugih držav članic, ni mogoče primerno doseči cilja boljšega delovanja notranjega trga.

Zato se lahko ugotovljene težave najprimerneje obravnavajo na ravni Unije, in sicer z zakonodajnim ukrepom, s katerim se približajo nacionalni predpisi.

3.4. Načelo sorazmernosti

Predlog je v skladu z načelom sorazmernosti iz člena 5 PEU.

Tudi v to direktivo tako kot v Direktivo 90/314/EGS niso zajeti vsi vidiki prava s področja potovanja, temveč le tisti določeni vidiki turističnih paketov in druge kombinacije potovalnih storitev, pri katerih je domnevno potrebno usklajeno delovanje na ravni Unije. Ne posega na primer v splošno nacionalno pogodbeno pravo ter režime dovoljenj in licenc.

V skladu z oceno učinka navedenih ciljev ni mogoče doseči z nezavezujočimi ukrepi, kot so priporočila, smernice ali samourejanje.

Z direktivo se zagotavlja usklajen sklop pravic in obveznosti, hkrati pa je državam članicam omogočeno, da ta pravila vključijo v svoje nacionalno pogodbeno pravo.

Poleg tega se bo omogočilo, da bodo države članice v primeru kršitve pravil lahko izvajale najustreznejša sredstva izvrševanja in potrebne sankcije. Predlog daje državam članicam možnost, da na nekaterih področjih uvedejo strožja pravila.

3.5. Učinek na temeljne pravice

Komisija je v skladu s Strategijo za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji¹² zagotovila, da predlog spoštuje pravice iz Listine in da nadalje spodbuja njihovo uporabo. Predlog zlasti spoštuje svobodo gospodarske pobude iz člena 16 Listine in obenem zagotavlja visoko raven varstva potrošnikov v skladu s členom 38 Listine.

3.6. Klavzula o pregledu

Predlog Komisijo zavezuje, da mora najpozneje pet let po začetku veljavnosti Direktive predstaviti poročilo o njeni uporabi ter ga predložiti Evropskemu parlamentu in Svetu, k čemur mora po potrebi priložiti zakonodajne predloge.

3.7. Evropski gospodarski prostor

Predlagana direktiva zadeva Evropski gospodarski prostor (EGP) in jo je treba zato razširiti na EGP.

3.8. Obrazložitevni dokumenti

Komisija ob upoštevanju zahtevnosti predloga in različnih načinov, na katere so države članice prenesle Direktivo 90/314/EGS v nacionalno zakonodajo, meni, da je prenos dokumentov, v katerih je pojasnjeno razmerje med sestavnimi deli te direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos, upravičen.

4. RAZLAGA PREDLOGA

Predlog je sestavljen iz 29 členov in dveh prilog (tabele, ki povezuje člene iz Direktive 90/314/EGS s členi v tem predlogu, ter ocene finančnih posledic zakonodajnega predloga).

4.1. Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov (členi 1 do 3)

V členu 1 je določen predmet urejanja direktive. V členu 2 je določeno njeno področje uporabe, pri čemer se upoštevajo različni načini, na katere se lahko potovalne storitve kombinirajo, v povezavi z opredelitvijo pojmov „turističnega paketa“ in „pomoči pri organizaciji potovanja“ iz člena 3.

Na podlagi tega, kako so potovalne storitve predstavljene potniku, se bodo kombinacije, ki ustrezajo kateremu koli drugemu merilu iz člena 3(2), obravnavale kot turistični paketi s povezanimi pravnimi posledicami za zahteve o zagotavljanju informacij, odgovornost in varstvo v primeru insolventnosti.

Kot „pomoč pri organizaciji potovanja“ so opredeljene kombinacije, pri katerih turistični agenti prek povezanih postopkov rezervacije omogočajo usmerjeno zagotavljanje dodatnih potovalnih storitev ali pri katerih potnik sklene pogodbo s posameznimi ponudniki storitev in pri katerih niso prisotne značilnosti, s katerimi je opredeljen turistični paket, na primer skupna ali celotna cena. Turistični agenti, ki ponujajo „pomoč pri organizaciji potovanja“, morajo potnikom nazorno pojasniti, da so za izvedbo zadevnih potovalnih storitev odgovorni le

¹² Sporočilo Komisije COM(2010) 573 z dne 19. oktobra 2010.

posamezni ponudniki storitev. Nadalje je primerno, da taki turistični agenti tudi potnikom, ki prek njih kupujejo več kot eno potovalno storitev, zagotovijo, da so jim v primeru insolventnosti teh agentov ali v primeru insolventnosti katerega koli od ponudnikov storitev povrnjena predplačila in jim je po potrebi omogočen povratek na kraj odhoda, da se glede na varstvo, ki izhaja iz predpisov o pravicah potnikov ali splošnih aktov o potrošnikih, zagotovi določena raven dodatnega varstva na ravni Unije.

Poslovna potovanja so izključena s področja uporabe direktive, ker ni primerno, da bi bila enaka raven varstva zagotovljena poslovnim potnikom, katerih potovalni aranžmaji so izdelani na podlagi okvirne pogodbe med njihovimi zaposlenimi in specializiranimi organizatorji potovanj, v kateri je pogosto – za vsako potovanje posebej – ponujena raven varstva, podobna tisti, ki izhaja iz te direktive (t. i. upravljano poslovno potovanje).

Ohranjene so tudi ostale omejitve področja uporabe, vključno s t. i. občasno organiziranimi turističnimi paketi.

V členu 3 so poleg „turističnih paketov“ in „pomoči pri organizaciji potovanja“ opredeljeni še drugi najpomembnejši pojmi direktive, vključno s pojmi „potnik“, „organizator potovanja“, „turistični agent“ ter „neizogibne in izjemne okoliščine“. „Organizator potovanja“ je opredeljen kot gospodarski subjekt, ki kombinira in prodaja/ponuja v prodajo turistične pakete bodisi neposredno bodisi prek drugega subjekta/skupaj z drugim subjektom. Organizatorji potovanj so odgovorni za izvedbo turističnih paketov (člena 11 in 12), zagotavljanje pomoči potnikom (člen 14) in varstva v primeru insolventnosti (člen 15). Turistični agenti in organizatorji potovanj so odgovorni za zagotavljanje informacij pred sklenitvijo pogodbe (člen 4). Turistični agenti so odgovorni za napake pri rezervacijah (člen 19). Turistični agenti, ki ponujajo pomoč pri organizaciji potovanja, morajo zagotoviti varstvo v primeru insolventnosti (člen 15).

4.2. Obveznosti glede zagotavljanja informacij, sklenitev in vsebina pogodbe o paketnem potovanju (členi 4 do 6)

V členu 4 so navedene posebne informacije pred sklenitvijo pogodbe, ki jih morajo organizatorji potovanj in po potrebi turistični agenti zagotoviti potnikom, ki želijo kupiti turistični paket. Te zahteve se uporabljajo poleg zahtev o zagotavljanju informacij v skladu z drugimi direktivami ali uredbami, ki se uporabljajo.

S členom 5 je urejeno sklepanje pogodb o paketnem potovanju.

V členu 6 so določbe o vsebini in predstavitvi pogodbe ali njena potrditev ter dokumenti in informacije, ki jih je treba zagotoviti pred začetkom turističnega paketa.

4.3. Spremembe v pogodbi pred začetkom turističnega paketa (členi 7 do 10)

V členu 7 so podobno kot v členu 4(3) Direktive 90/314/EGS določeni pogoji, pod katerimi se lahko izvaja pravica potnika, da prenese turistični paket na drugo osebo.

V členu 8 so na podlagi načela, da so dogovorjene cene zavezujoče, določena pravila o možnostih in posledicah sprememb cen, pri čemer se upošteva, da so pogodbe o paketnem potovanju pogosto sklenjene veliko vnaprej. Ta pravila temeljijo na enakih načelih kot členi 4(4) do (6) Direktive 90/314/EGS.

V členu 8(2) je v primerjavi z Direktivo 90/314/EGS ohranjena pravica do povišanja cen, povezana s stroški goriva, davki in nihanjem menjalnega tečaja, a so pojasnjeni tudi pogoji. Kolikor si organizator potovanja pridržuje pravico do povišanja cen, mora zdaj potnikom odobriti tudi znižanja cen. Cene se ne smejo povišati za več kot 10 % cene turističnega paketa.

Glede sprememb, ki niso spremembe cen, so določena jasna pravila za neznatne (člen 9(1)) in znatne spremembe (člen 9(2) in (3)).

V člen 10 so v primerjavi z Direktivo 90/314/EGS vključene dodatne pravice za potnike v primeru odstopa od pogodbe pred začetkom turističnega paketa. Pravica potnikov do odstopa od pogodbe proti ustreznemu nadomestilu (člen 10(1)) je skladna s pravili in praksami v državah članicah. V členu 10(2) je določeno, da imajo potniki v primeru neizogibnih ali izjemnih okoliščin pravico do odstopa od pogodbe brez nadomestila.

4.4. Izvedba turističnega paketa (členi 11 do 14)

V te člene so zajeta pravila glede odgovornosti organizatorjev potovanj pri izvedbi turističnega paketa (členi 11 do 13) in obveznost, da se potniku zagotovi pomoč (člen 14).

V nasprotju z Direktivo 90/314/EGS je za izvedbo turističnega paketa po novem odgovoren le organizator potovanj. Cilj tega pa je, da ne bi več prihajalo do podvojitve stroškov in pravnih sporov. Hkrati bo organizatorjem potovanja in turističnim agentom z enotnimi pravili o odgovornosti omogočeno lažje čezmejno poslovanje.

V členih 11 in 12 so določeni ukrepi, ki jih ima potnik na voljo v primeru neskladnosti, vključno z neizvedbo in pomanjkljivo izvedbo storitev. Ta pravila temeljijo na enakih načelih kot člena 5 in 6 Direktive 90/314/EGS, a so z določenimi pojasnili in zapolnitvijo določenih vrzeli predstavljena bolj sistematično.

V členu 11 so določene obveznosti za odpravo neskladnosti in oblikovanje ustreznih nadomestnih aranžmajev za nadaljevanje turističnega paketa, kadar pomembnega dela storitev ni mogoče zagotoviti v skladu s pogodbo. Pojasnjeno je, da se navedena obveznost uporabi tudi, kadar povratek potnika na kraj odhoda ni zagotovljen v skladu s pogodbo. Kadar zaradi neizogibnih in izjemnih okoliščin pravočasen povratek potnika ni mogoč, pa mora stroške podaljšanega bivanja, ki so v skladu s predlogom spremembe Uredbe (ES) št. 261/2004 omejeni na tri noči v vrednosti 100 EUR na noč na potnika, nositi organizator potovanj.

Člen 12 vsebuje določbe o znižanju cen, povezane z neskladnostjo in nadomestnim aranžmajem, zaradi česar je turistični paket slabše kakovosti, ter o škodi. V sodbi Sodišča v zadevi Simone Leitner, C-168/00, je v drugi točki pojasnjeno, da je treba nadomestiti tudi nematerialno škodo. V točki 4 je urejeno razmerje z nadomestilom, ki temelji na drugih pravnih razlogih.

Ker je za številne potnike prva kontaktna točka turistični agent, prek katerega so turistični paket rezervirali, je v členu 13 določeno, da lahko potniki sporočila, pritožbe ali reklamacije naslovijo tudi na turističnega agenta, pri čemer je odločilno, da slednji taka obvestila prejmejo v določenem roku ali pred zastaranjem.

Organizatorji potovanj morajo po členu 14 zagotoviti pomoč potnikom v težavah.

4.5. Varstvo v primeru insolventnosti (člena 15 in 16)

Z Direktivo 90/314/EGS se je za „organizatorja potovanja in/ali turističnega agenta“ uvedla splošna obveznost, da mora zagotoviti varstvo v primeru insolventnosti, da je potnikom omogočen povratek na kraj odhoda in so jim povrnjena predplačila v primeru insolventnosti. Stroški za organizatorje potovanj in turistične agente so bili pogosto podvojeni, ker so države članice izbirale različne pravne rešitve. Ta obveznost v skladu s členom 15 tega predloga velja le za organizatorje turističnih paketov in turistične agente, ki za plačilo ponujajo „pomoč pri organizaciji potovanja“. Hkrati pa so določena izrecnejša merila glede učinkovitosti in obsega zahtevanega varstva.

V členu 16(1) je za poenostavitev čezmejnih dejavnosti izrecno določeno, da je treba varstvo v primeru insolventnosti medsebojno priznavati, kar je zagotovljeno v skladu z zakonodajo države članice, v kateri je sedež organizatorja potovanja/ustreznega turističnega agenta. V členu 16 je zahteva, da morajo države članice za zagotovitev upravnega sodelovanja imenovati osrednje kontaktne točke.

4.6. Zahteve o zagotavljanju informacij pri pomoči pri organizaciji potovanja (člen 17)

Turistični agenti, ki ponujajo pomoč pri organizaciji potovanja, morajo potnikom zaradi pravne varnosti in preglednosti za stranke jasno in v vidni obliki navesti, da so za izvedbo storitev odgovorni le zadevni ponudniki storitve ter da potniki v primeru insolventnosti turističnega agenta ali katerega koli ponudnika storitev razen pravice do povrnjenega predplačila in, kjer je to primerno, do povratka na kraj odhoda ne bodo upravičeni do katere koli druge pravice, ki jo potnikom, ki so kupili turistični paket, priznava Unija.

4.7. Splošne določbe (členi 18 do 26)

Člen 18 vsebuje posebna pravila za turistične pakete, kadar ima organizator potovanja sedež zunaj EGP.

Po členu 19 so za napake pri rezervacijah odgovorni turistični agenti, ki opravijo rezervacijo turističnih paketov in pomagajo pri organizaciji potovanja.

V členu 20 je pojasnjeno, da ta direktiva ne vpliva na pravico organizatorjev potovanj, da zahtevajo nadomestilo od tretjih oseb.

V členu 21 je potrjena obvezna narava Direktive.

Člen 22 o izvrševanju je standardna določba v predpisih o potrošnikih.

Člen 23 je standardna določba o kaznih v primeru kršitev nacionalnih določb, s katerimi se prenaša Direktiva. Podobne določbe je mogoče najti v Direktivi o pravicah potrošnikov (2011/83/EU) in Direktivi o nepoštenih poslovnih praksah podjetij (2005/29/ES).

Po členu 24 mora Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o izvajanju te direktive.

S členom 25(2) se spreminja Direktiva 2011/83/EU o pravicah potrošnikov, s čimer se zagotovi, da se navedena direktiva v celoti uporablja za pomoč pri organizaciji potovanja in da se določene splošne pravice potrošnikov uporabljajo tudi za turistične pakete.

4.8. Končne določbe (členi 27 do 29)

S členom 26 se razveljavlja Direktiva 90/314/EGS. Člen 27 je standardna določba o prenosu v nacionalno zakonodajo in določa, da je treba direktivo prenesti v 18 mesecih. Člena 28 in 29 sta standardni določbi.

5. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog ima zelo omejene proračunske posledice. Edini operativni stroški se nanašajo na izdelavo poročila o uporabi te direktive, vanje pa so vključeni pripravljeno delo zunanjega pogodbenega sodelavca, in sicer operativni približek 0,2 milijona EUR v okviru Programa za pravice in državljanstvo, ter upravni odhodek v višini približno 0,184 milijona EUR v prvih sedmih letih po sprejetju predloga. Ta odhodek bo krila notranja prerazporeditev in ne bo povzročil povečanja porabe sredstev.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**o paketnih potovanjih in pomoči pri organizaciji potovanja, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004, Direktive 2011/83/EU ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po predložitvi osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹³,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij¹⁴,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V Direktivi Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih¹⁵ je določenih mnogo pomembnih pravic potrošnikov v zvezi s paketnimi potovanji, zlasti glede zahtev o zagotavljanju informacij, odgovornosti gospodarskih subjektov, povezane z izvedbo turističnega paketa, in varstva v primeru insolventnosti organizatorja potovanja ali turističnega agenta. Vendar je treba pravni okvir prilagoditi v skladu z razvojem trga, da bi postal primernejši za notranji trg, odstraniti je treba dvoumnosti in zapolniti zakonodajne vrzeli.
- (2) Turizem ima v gospodarstvu Unije pomembno vlogo, turistični paketi pa so pomemben del tega trga. Na trgu potovanj se je od sprejetja Direktive 90/314/EGS zgodilo precej sprememb. Poleg tradicionalne distribucijske verige je internet postal čedalje pomembnejše sredstvo za ponudbo potovalnih storitev. Potovalne storitve niso ponujene le kot kombinacije klasičnih vnaprej dogovorjenih paketov, ampak so pogosto kombinirane po meri posameznika. Mnogi od teh potovalnih proizvodov so bodisi v pravnem sivem območju bodisi očitno niso zajeti v Direktivo 90/314/EGS. S to direktivo naj bi se prilagodil obseg varstva glede na ta razvoj, povečala preglednost ter izboljšala pravna varnost za potnike in gospodarske subjekte.
- (3) V členu 169 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) je določeno, da Unija prispeva k doseganju visoke ravni varstva potrošnikov z ukrepi, sprejetimi v skladu s členom 114 Pogodbe.
- (4) Direktiva 90/314/EGS daje državam članicam široko diskrecijsko pravico glede prenosa, zato ostanejo znatne razlike med zakonodajami držav članic. Zaradi pravne

¹³ UL C , , str. .

¹⁴ UL C , , str. .

¹⁵ UL L 158, 23.6.1990, str. 59.

razdrobljenosti nastajajo višji stroški za podjetja in ovire za tiste, ki želijo čezmejno poslovati, zaradi česar imajo potrošniki omejeno izbiro.

- (5) Notranji trg v skladu s členom 26(2) Pogodbe zajema območje brez notranjih meja, na katerem so zagotovljeni prost pretok blaga in storitev ter svoboda ustanavljanja. Da se ustvari pravi notranji trg za potrošnike, je na tem področju nujno uskladiti določene vidike pogodbe o turističnem potovanju in pomoči pri organizaciji potovanja, s čimer se doseže pravo ravnovesje med visoko ravniyo varstva potrošnikov in konkurenčnostjo podjetij.
- (6) Čezmejni potencial trga paketnih potovanj v Uniji trenutno ni povsem izkoriščen. Različna pravila za varstvo potnikov v različnih državah članicah delujejo odvračilno pri tem, da bi potniki iz ene države članice plačevali za turistične pakete in pomoč pri organizaciji potovanja v drugi državi članici ter da bi organizatorji potovanja in turistični agenti iz ene države članice prodajali take storitve v drugi. Zakonodajno držav članic v zvezi s turističnimi paketi in pomočjo pri organizaciji potovanja je treba nadalje približati, da bi potrošniki in podjetja lahko v celoti izkoristili notranji trg, obenem pa bi se po vsej Uniji zagotovila visoka raven varstva potrošnikov.
- (7) Večina potnikov, ki kupuje pakete, je potrošnikov v smislu prava varstva potrošnikov Unije. Hkrati pa ni vedno lahko razlikovati med potrošniki in predstavniki majhnih podjetij ali poslovnimi subjekti, ki potovanja, povezana z njihovim podjetjem ali poklicno dejavnostjo, rezervirajo prek istih sistemov rezervacij kot potrošniki. Taki potniki pogosto potrebujejo podobno raven varstva. Nasprotno pa večja podjetja ali organizacije potovalne aranžmaje za svoje zaposlene pogosto sklenejo na podlagi okvirne pogodbe z družbami, specializiranimi za pripravo poslovnih potovanj. Pri tej vrsti potovalnih aranžmajev ni potrebna taka raven varstva kot za potrošnike. Zato bi se morala ta direktiva za poslovne potnike uporabljati le, kolikor potovalnih aranžmajev ne sklepajo na podlagi okvirne pogodbe. Da ne bi prihajalo do zmede z opredelitvijo pojma „potrošnik“ v drugih direktivah o potrošnikih, bi bilo treba osebe, varovane po tej direktivi, imenovati „potniki“.
- (8) Ni primerno, da bi se kot turistični paketi obravnavale vse kombinacije potovalnih storitev z značilnostmi, ki jih potniki običajno povezujejo s turističnimi paketi, saj se lahko potovalne storitve kombinirajo na mnogo različnih načinov, zlasti da se posebne potovalne storitve združijo v en sam potovalni proizvod, pri katerem odgovornost za pravilno izvedbo prevzame organizator potovanja. V skladu s sodno prakso Sodišča¹⁶ ne bi smelo biti razlik, če se potovalne storitve kombinirajo bodisi pred kakršnim koli stikom s potnikom bodisi na zahtevo ali v skladu z izbiro potnika. Enako načelo bi bilo treba uporabljati ne glede na to, ali je rezervacija opravljena pri potovalnem agentu v agenciji ali prek spleta.
- (9) Turistične pakete bi bilo treba zaradi preglednosti ločiti od pomoči pri organizaciji potovanja, kadar potnikom pri kombiniranju potovalnih storitev pomagajo spletni turistični agenti ali turistični agenti v agenciji, zaradi česar potnik sklene pogodbo z različnimi ponudniki potovalnih storitev, tudi prek povezanih sistemov rezervacij, ki nimajo teh značilnosti in v zvezi s katerimi ne bi bilo ustrezno uporabiti vseh obveznosti, ki veljajo za pakete.
- (10) Glede na razvoj trga je primerno podrobneje opredeliti turistične pakete na podlagi drugega objektivnega merila, ki se pretežno nanaša na način, na katerega so potovalne

¹⁶ Glej sodbo z dne 30. aprila 2002 v zadevi Club Tour, *Viagens e Turismo SA* proti *Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido* in *Club Med Viagens Ld*, C-400/00, Recueil, str. I-04051.

storitve predstavljene ali kupljene in pri katerem lahko potniki upravičeno pričakujejo, da jih varuje Direktiva. Tako je na primer, ko se bodisi v istem postopku rezervacije na eni prodajni točki za isto potovanje ali počitnice kupijo različne potovalne storitve bodisi kadar so take storitve ponujene ali zaračunane po skupni ali celotni ceni. Če so take storitve izbrane, preden se je potnik strinjal, da jih bo plačal, bi jih bilo treba obravnavati, kot da so zagotovljene v istem postopku rezervacije.

- (11) Pomoč pri organizaciji potovanja bi bilo obenem treba ločiti od potovalnih storitev, ki jih potniki za isto potovanje ali počitnice rezervirajo neodvisno, pogosto ne istočasno. Spletno pomoč pri organizaciji potovanja bi bilo treba ločiti od povezav, prek katerih potniki samo na splošno dobijo informacije o nadaljnjih potovalnih storitvah, na primer kadar hotel ali organizator dogodka na svojo spletno stran vključi seznam vseh subjektov, ki neodvisno od rezervacije ponujajo storitve prevoza na njegovo lokacijo, ali če se za objavo oglasov na spletiščih uporabijo piškotki oziroma metapodatki.
- (12) Nakup samostojne potovalne storitve kot enkratne potovalne storitve ni ne paket niti pomoč pri organizaciji potovanja.
- (13) Treba bi bilo določiti posebna pravila za turistične agente v agencijah in spletne turistične agente, ki potnikom ob enkratnem obisku ali stiku z njihovo lastno prodajno točko pomagajo pri sklepanju ločenih pogodb z individualnimi ponudniki storitev, za spletne turistične agente, ki prek povezanih postopkov spletne rezervacije usmerjeno omogočajo, da se dodatne potovalne storitve drugega gospodarskega subjekta najpozneje ob potrditvi rezervacije prve storitve lažje zagotovijo. Ta pravila bi se na primer uporabljala, kadar potrošnik pri potrditvi rezervacije prve potovalne storitve, kot je let ali vožnja z vlakom, prejme vabilo za rezervacijo dodatne potovalne storitve na voljo v izbranem kraju potovanja, na primer hotelska nastanitev s povezavami na spletno stran za rezervacije drugega ponudnika storitev ali posrednika. Čeprav navedeni aranžmaji ne pomenijo turističnega paketa v pomenu te direktive, saj pri tem, da je en sam organizator potovanja prevzel odgovornost za potovalne storitve, ne more priti do zmede, taki pomožni aranžmaji pomenijo alternativen poslovni model, ki je pogosto v tesni konkurenci s turističnimi paketi.
- (14) Pri pomoči pri organizaciji potovanja je za lojalno konkurenco in varstvo potrošnikov obvezno zagotoviti zadostne dokaze o tem, da bodo v primeru insolventnosti predplačila povrnjena, potnikom pa bo omogočen povratak na kraj odhoda.
- (15) Od gospodarskih subjektov je primerno zahtevati, naj jasno navedejo naravo aranžmaja in potnike obvestijo o njihovih pravicah, da se poveča jasnost za potnike ter da se jim omogoči, da odločitve o različnih vrstah ponujenih potovalnih aranžmajev sprejemajo na podlagi informacij. Izjava gospodarskega subjekta o pravni naravi trženega potovalnega proizvoda bi morala ustrezati dejanski pravni naravi zadevnega proizvoda. Kadar gospodarski subjekti potnikom ne zagotavljajo točnih informacij, bi morali ukrepati organi pregona.
- (16) Za prepoznavanje turističnega paketa ali pomoči pri organizaciji potovanja bi bilo treba obravnavati le kombinacijo različnih potovalnih storitev, kot so nastanitev, prevoz potnikov z avtobusom, vlakom, ladjo ali letalom, ter najem osebnega avtomobila. Kot nastanitev v pomenu te direktive se ne bi smela obravnavati nastanitev za namene bivanja, vključno z dlje trajajočimi jezikovnimi tečaji.
- (17) Druge turistične storitve, kot so vstopnice za koncerte, športne prireditve, ekskurzije ali obisk zabaviščnih parkov, so storitve, ki bi se lahko v kombinaciji s prevozom potnikov, nastanitvijo in/ali najemom osebne avtomobila, obravnavale kot turistični

paket ali pomoč pri organizaciji potovanja. Vendar bi taki turistični paketi na področje uporabe te direktive spadali le, če bi ustrezna turistična storitev zajemala pomemben del paketa. Če turistična storitev zajema več kot 20 % celotne cene ali drugače pomeni bistveno značilnost potovanja ali počitnic, bi jo bilo na splošno treba obravnavati kot pomemben del turističnega paketa. Pomožnih storitev, kot so potovalno zavarovanje, prevoz prtljage, obroki in čiščenje, zagotovljeni kot del nastanitve, se samih po sebi ne bi smelo obravnavati kot turistične storitve.

- (18) Prav tako bi bilo treba pojasniti, da bi morale turistični paket pomeniti pogodbe, s katerimi gospodarski subjekt potniku po sklenitvi pogodbe omogoči, da izbira med različnimi vrstami potovalnih storitev, kot je na primer darilni potovalni paket. Poleg tega bi bilo treba kot turistični paket obravnavati kombinacijo potovalnih storitev, pri katerih se med gospodarskimi subjekti najpozneje ob potrditvi rezervacije prve storitve prenašajo ime in osebni podatki potnika, potrebni za sklenitev rezervacije. Osebni podatki, potrebni za sklenitev rezervacije, se nanašajo na podatke s kreditne kartice ali druge informacije, potrebne za pridobitev plačila. Zgolj prenos podatkov, kot je kraj ali čas potovanja, pa po drugi strani ne bi smel zadostovati.
- (19) Da bi se izognili nepotrebnim bremenom za gospodarske subjekte, bi bilo treba s področja uporabe te direktive izključiti potovanja, ki trajajo manj kot 24 ur in ne vključujejo nastanitve, ter občasno organizirane turistične pakete, saj potniki v primeru kratkih potovanj ne potrebujejo toliko varstva.
- (20) Glavna značilnost paketnih potovanj je ta, da je za pravilno izvedbo paketa kot celote odgovoren vsaj en gospodarski subjekt kot organizator potovanja. Le, kadar kot organizator turističnega paketa deluje drug gospodarski subjekt, bi lahko gospodarski subjekt, ponavadi agent v turistični agenciji ali prek spleta, deloval zgolj kot turistični agent ali posrednik, ne bi pa bil odgovoren kot organizator turističnega paketa. Ali gospodarski subjekt za zadevni turistični paket deluje kot organizator, bi moralo biti odvisno od tega, ali je bil vključen v oblikovanje turističnega paketa, kot je opredeljen po tej direktivi, ne pa od naziva, pod katerim posluje. Kadar dva ali več gospodarskih subjektov izpolnjuje merilo, po katerem je kombinacija potovalnih storitev turistični paket, in kadar ti gospodarski subjekti potnika niso obvestili o tem, kateri izmed njih je organizator turističnega paketa, bi bilo treba kot organizatorje obravnavati vse zadevne gospodarske subjekte.
- (21) Turistični agenti bi morali biti v zvezi s turističnimi paketi skupaj z organizatorji potovanj odgovorni za zagotavljanje informacij pred sklenitvijo pogodbe. Obenem pa bi bilo treba pojasniti, da so oni odgovorni za napake pri rezervaciji. Potniki bi morali za poenostavitev komunikacije, zlasti v čezmejnih primerih, imeti možnost, da se na organizatorja potovanja obrnejo tudi prek turističnega agenta, pri katerem so turistični paket kupili.
- (22) Potnik bi moral vse potrebne informacije prejeti pred nakupom turističnega paketa, ne glede na to, ali se prodaja prek sredstev za komuniciranje na daljavo, prek pulta ali prek drugih vrst distribucije. Gospodarski subjekt bi pri zagotavljanju teh informacij moral upoštevati posebne potrebe potnikov, ki so posebej ranljivi zaradi svoje starosti ali fizične hibe in bi jih gospodarski subjekt lahko razumno predvidel.
- (23) Bistveni podatki, na primer o glavnih značilnostih potovalnih storitev, ali cene iz reklam na spletnih straneh organizatorja potovanja ali v katalogih kot del informacij pred sklenitvijo pogodbe bi morali biti zavezujoči, razen če si organizator potovanja pridržuje pravico, da spremeni navedene elemente, ter če je potnik o takih spremembah pred sklenitvijo pogodbe obveščen jasno in v vidni obliki. Čeprav je

primerno, da se v določenih okoliščinah o spremembah, ki vplivajo na izvedbo pogodbe, stranki obveščata prek trajnega nosilca podatkov, da imata v prihodnosti dostop do njih, pa glede na nove komunikacijske tehnologije posebnih pravil ni več treba pisati v kataloge. Kadar se obe stranki pogodbe s tem izrecno strinjata, bi moralo biti te informacije vedno možno spremeniti.

- (24) Zahteve o zagotavljanju informacij v tej direktivi so izčrpne, a ne bi smele posegati v zahteve o zagotavljanju informacij iz drugih veljavnih pravnih aktov Unije¹⁷.
- (25) Pravice in obveznosti strank bi bilo treba za zdaj navesti pred začetkom turističnega paketa in po njegovem začetku, zlasti če turistični paket ni pravilno izveden ali če se spremenijo posamezne okoliščine, pri čemer bi bilo treba upoštevati posebnost pogodb o paketnem potovanju.
- (26) Ker se paketi pogosto kupijo veliko pred njihovo izvedbo, se lahko zgodijo nepričakovani dogodki. Zato bi moral imeti potnik pod določenimi pogoji pravico, da turistični paket prenese na drugega potnika. Organizatorjem potovanja bi moralo biti v takih primerih omogočeno, da bi izterjali svoje stroške, na primer če podizvajalec zahteva plačilo za spremembo imena potnika ali preklic vozovnice in izdajo nove. Potniki bi morali tudi imeti možnost, da kadar koli pred začetkom turističnega paketa odstopijo od pogodbe proti plačilu ustreznega nadomestila, pa tudi pravico do odstopa od pogodbe brez plačila nadomestila, kadar bodo na turistični paket precej vplivale neizogibne in izjemne okoliščine, kot je vojskovanje ali naravna katastrofa. Šteje se, da obstajajo neizogibne in izjemne okoliščine zlasti takrat, kadar v zanesljivih in javno dostopnih poročilih, kot so priporočila organov držav članic, potovanja na namembni kraj ne priporočajo.
- (27) Tudi organizator potovanja bi moral imeti v posebnih primerih pravico, da pred začetkom turističnega paketa odstopi od pogodbe brez plačila nadomestila, na primer če ni prijavljenega najmanjšega števila udeležencev in kadar je ta možnost določena v pogodbi.
- (28) Organizatorjem bi moralo biti v določenih primerih dovoljeno, da vnesejo enostranske spremembe v pogodbo o turističnem potovanju. Toda če se zaradi predlaganih sprememb katera koli od glavnih značilnosti potovalnih storitev bistveno spremeni, bi morali imeti potniki pravico do odstopa od pogodbe. Povišanja cen bi morala biti mogoča le, če se spremenijo cena goriva za prevoz potnikov, takse ali pristojbine, ki jih nalagajo tretje strani, ki niso neposredno vključene v izvedbo vključenih potovalnih storitev, ali menjalni tečaji, povezani s paketom, ter če je v pogodbi izrecno predvideno povišanje ali znižanje cen. Povišanja cen bi morala biti omejena na 10 % cene paketa.
- (29) Primerno je določiti posebna pravila o pravnih sredstvih pri neustrezni izvedbi pogodbe o turističnem potovanju. Potnik bi moral imeti pravico do reševanja težav, kadar pa se pomemben del pogodbeno dogovorjenih storitev ne more zagotoviti, bi morali biti potniku na voljo nadomestni aranžmaji. Potniki bi morali imeti tudi pravico do znižanja cene in/ali povračila škode. Povrnjena bi morala biti tudi vsaka nematerialna škoda, zlasti v primeru pokvarjenih počitnic, in v upravičenih primerih stroški, ki jih je imel potnik s tem, ko je težavo reševal sam. Določbe te direktive je zaradi zagotovitve skladnosti primerno uskladiti z mednarodnimi konvencijami o potovalnih storitvah in z zakonodajo Unije o pravicah potnikov.

¹⁷ Glej direktivi 2000/31/ES in 2006/123/ES ter uredbe (ES) št. 1107/2006, (ES) št. 1008/2008, (ES) št. 1371/2007, (ES) št. 181/2011, (ES) št. 1177/2010 in (ES) št. 2111/2005.

- (30) Kadar je organizator potovanja odgovoren za neizvedbo ali pomanjkljivo izvedbo storitev, vključenih v turističnem paketu, bi se moral biti zmožen sklicevati se na omejitve odgovornosti ponudnikov storitev, določenih v takih mednarodnih konvencijah, kot so: Montrealska konvencija o poenotenju nekaterih pravil za mednarodni letalski prevoz iz leta 1999¹⁸, Konvencija o mednarodnem železniškem prometu (COTIF)¹⁹ iz leta 1980 ter Atenska konvencija o prevozu potnikov in njihove prtljage po morju iz leta 1974²⁰. Kadar zaradi neizogibnih ali izjemnih okoliščin povratka potnika na kraj odhoda ni mogoče zagotoviti, je treba obveznost organizatorja turističnega potovanja, v skladu s katero nosi stroške podaljšanega bivanja potnika na namembnem kraju, uskladiti s predlogom Komisije²¹ o spremembi Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov²².
- (31) Ta direktiva ne bi smela vplivati na pravice potnikov do vložitve reklamacij na podlagi te direktive in katerega koli drugega ustreznega pravnega akta Unije, torej bodo imeli potniki še naprej možnost naslavljati reklamacije na organizatorja potovanj, letalskega prevoznika ali vsako drugo odgovorno stranko ali – glede na okoliščine – več strank. Treba bi bilo pojasniti, da ne smejo kopiciti pravic na podlagi različnih pravnih podlag, če pravice ščitijo iste interese ali imajo isti cilj. Odgovornost organizatorja potovanja ne posega v pravico, da zahteva nadomestilo od tretjih oseb, vključno s ponudniki storitev.
- (32) Če je potnik med potovanjem ali počitnicami v težavah, bi mu moral organizator potovanja zagotoviti takojšnjo pomoč. Taka pomoč bi morala v glavnem zajemati, kadar je to ustrezno, informacije o takih vidikih, kot so zdravstvene storitve, lokalni organi in konzularna pomoč, ter praktično pomoč, na primer glede sredstev komuniciranja na daljavo in nadomestnih potovalnih aranžmajev.
- (33) Komisija je v sporočilu o varstvu potnikov v primeru insolventnosti letalskega prevoznika²³ določila ukrepe za izboljšanje varstva potnikov v primeru insolventnosti letalskega prevoznika, vključno z boljšim izvajanjem Uredbe (ES) št. 1008/2008 o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti²⁴, Uredbe (ES) št. 261/2004 o pravicah potnikov in zavezo z industrijo zainteresiranih strani, pri čemer ni navedla, kateri zakonodajni ukrep bi se lahko obravnaval. To sporočilo se nanaša na nakup posamezne sestavine, tj. storitev zračnega prevoza, ter tako ne posega v obstoječa pravila o turističnih paketih in zakonodajalcem ne preprečuje, da bi tudi

¹⁸ 2001/539/ES: Sklep Sveta z dne 5. aprila 2001 o sklenitvi Konvencije o poenotenju nekaterih pravil za mednarodni letalski prevoz (Montrealska konvencija) s strani Evropske skupnosti (UL L 194, 18.7.2001, str. 38).

¹⁹ 2013/103/EU: Sklep Sveta z dne 16. junija 2011 o podpisu in sklenitvi Sporazuma med Evropsko unijo in Medvladno organizacijo za mednarodni železniški promet o pristopu Evropske unije h Konvenciji o mednarodnem železniškem prometu (COTIF) (UL L 51, 23.2.2013, str. 1).

²⁰ 2012/22/EU: Sklep Sveta z dne 12. decembra 2011 o pristopu Evropske unije k Protokolu iz leta 2002 k Atenski konvenciji o prevozu potnikov in njihove prtljage po morju iz leta 1974, z izjemo členov 10 in 11 Konvencije (UL L 8, 12.1.2012, str. 1).

²¹ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 261/2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter Uredbe (ES) št. 2027/97 o odgovornosti letalskih prevoznikov v zvezi z letalskim prevozom potnikov in njihove prtljage – COM(2013) 130 final.

²² UL L 46, 17.2.2004, str. 1.

²³ COM(2013) 129, 18.3.2013.

²⁴ UL L 293, 31.10.2008, str. 3.

kupcem drugih modernih kombinacij potovalnih storitev zagotavljali varstvo v primeru insolventnosti.

- (34) Države članice bi morale zagotoviti, da so potniki, ki kupujejo turistične pakete ali uporabljajo pomoč pri organizaciji potovanja, v primeru insolventnosti organizatorja potovanja, turističnega agenta, ki ponuja pomoč pri organizaciji potovanja, ali katerih koli ponudnikov storitev, v celoti zaščiteni. Države članice, v katerih imajo sedež organizatorji turističnih paketov in turistični agenti, ki ponujajo pomoč pri organizaciji potovanja, bi morale zagotoviti, da gospodarski subjekti, ki ponujajo take kombinacije potovalnih storitev, v primeru insolventnosti jamčijo za povračilo vseh plačil, ki so jih opravili potniki, in njihov povratak na kraj odhoda. Države članice bi morale poskrbeti, da bi bile njihove nacionalne sheme za varstvo v primeru insolventnosti učinkovite in da bi potnikom, na katere je insolventnosti vplivala, lahko zajamčile takojšnji povratak na kraj odhoda in povračilo zneskov, obenem pa bi morale ohraniti diskrecijsko pravico glede načina priznavanja varstva v primeru insolventnosti. Pri zahtevanem varstvu v primeru insolventnosti bi bilo treba upoštevati, kolikšno finančno tveganje se dejansko pojavlja pri dejavnostih organizatorja potovanja, zadevnega turističnega agenta ali ponudnika storitve, vključno z vrsto kombinacije potovalnih storitev, ki jih prodajajo, predvidljivimi sezonskimi nihanjem ter obsegom predplačil in načinom, na katerega so zavarovana. Kadar se lahko varstvo v primeru insolventnosti zagotovi v obliki jamstva ali zavarovalne police, takega jamstva v skladu z Direktivo 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2013 o storitvah na notranjem trgu²⁵ ni mogoče omejiti na potrdila, ki so jih izdali finančni subjekti s sedežem v posamezni državi članici.
- (35) Države članice bi morale za lažji prosti pretok storitev na podlagi zakonodaje države članice ustanovitve priznati varstvo v primeru insolventnosti. Države članice bi morale določiti osrednje kontaktne točke, da se v zvezi z varstvom v primeru insolventnosti poenostavi upravno sodelovanje in nadzor nad podjetji, dejavnimi v različnih državah članicah.
- (36) Pri pogodbah o pomoči pri organizaciji potovanja se poleg obveznosti, da je treba zagotoviti varstvo v primeru insolventnosti in potnike obvestiti, da so za izvajanje pogodbe izključno odgovorni posamezni ponudniki storitev, uporablja splošna zakonodaja Unije o varstvu potrošnikov in zakonodaja Unije zadevnega področja.
- (37) Kadar turistični agent opravi rezervacijo paketa ali zagotovi pomoč pri organizaciji potovanja in v postopku rezervacije dela napake, je potnike primerno zaščititi.
- (38) Prav tako je primerno potrditi, da se potrošniki ne smejo odpovedati pravicam, ki izhajajo iz te direktive, organizatorji potovanj ali gospodarski subjekti, ki ponujajo pomoč pri organizaciji potovanja, pa se ne smejo izogniti svojim obveznostim s trditvijo, da delujejo samo kot ponudniki storitev, posredniki ali v kakršni koli drugi vlogi.
- (39) Države članice morajo določiti kazni za kršitve nacionalnih določb, s katerimi se ta direktiva prenaša, in zagotoviti, da se te kazni izvršujejo. Kazni bi morale biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- (40) Zaradi sprejetja te direktive je treba prilagoditi določene akte o varstvu potrošnikov. Da bi se Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov²⁶ uporabljala za pomoč pri organizaciji

²⁵ UL L 376, 27.12.2006, str. 36.

²⁶ UL L 304, 22.11.2011, str. 64.

potovanja in da bi se določene pravice potrošnikov iz navedene direktive uporabljale tudi za turistične pakete, jo je treba spremeniti, pri čemer se upošteva, da se Direktiva 2011/83/EU v trenutni obliki ne uporablja za pogodbe, zajete v Direktivo 90/314/EGS.

- (41) Ta direktiva glede tistih vidikov, ki jih ne ureja, ne sme posegati v Uredbo (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I)²⁷, ter v nacionalno pogodbeno pravo. Ciljev te direktive ni mogoče doseči na ravni držav članic, temveč se lahko bolje dosežejo na ravni Unije, saj prispeva k pravilnemu delovanju notranjega trga in doseganju visoke ravni varstva potrošnikov. Zato lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. Ta direktiva v skladu z načelom sorazmernosti iz istega člena ne presega tistega, kar je potrebno za doseg te ciljev.
- (42) V tej direktivi se spoštujejo temeljne pravice in upoštevajo načela, sprejeta z Listino Evropske unije o temeljnih človekovih pravicah. Predlog zlasti spoštuje svobodo gospodarske pobude iz člena 16 Listine in obenem zagotavlja visoko raven varstva potrošnikov znotraj Unije v skladu s členom 38 Listine.
- (43) Države članice so se v skladu s skupno politično izjavo držav članic in Komisije z dne 28. septembra 2011 o obrazložitvenih dokumentih zavezale, da bodo v utemeljenih primerih uradnemu obvestilu o svojih ukrepih za prenos v nacionalno zakonodajo priložile enega ali več dokumentov, ki bodo pojasnjevali razmerje med sestavnimi deli direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takšnih dokumentov v primeru te direktive upravičeno –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Poglavje I

Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitve pojmov

Člen 1 *Predmet urejanja*

Ta direktiva prispeva k pravilnemu delovanju notranjega trga in doseganju visoke ravni varstva potrošnikov s približevanjem nekaterih vidikov zakonov, uredb in upravnih določb držav članic glede pogodb o paketnih potovanjih in pomoči pri organizaciji potovanja, sklenjenih med potniki in gospodarskimi subjekti.

Člen 2 *Področje uporabe*

1. Ta direktiva se, razen člena 17, uporablja za turistične pakete, ki jih gospodarski subjekti potnikom ponujajo v prodajo ali prodajajo, ter, razen členov 4 do 14, člena 18 in člena 21(1), za pomoč pri organizaciji potovanja.
2. Ta direktiva se ne uporablja za:
  - (a) turistične pakete in pomoč pri organizaciji potovanja, ki trajajo manj kot 24 ur, razen če je vključena prenočitev;
  - (b) pomožne pogodbe, v katere so vključene finančne storitve;

---

²⁷ UL L 177, 4.7.2008, str. 6.

- (c) turistične pakete in pomoč pri organizaciji potovanja, kupljene na podlagi okvirne pogodbe, sklenjene med delodajalcem potnika in gospodarskim subjektom, specializiranim za pripravo poslovnih potovanj;
- (d) turistične pakete, pri katerih se več kot ena potovalna storitev iz točk (a), (b) in (c) člena 3(1) kombinira s potovalnimi storitvami iz točke (d) člena 3(1), če ta storitev zajema pomemben del paketa, ali
- (e) samostojne pogodbe za enkratno potovalno storitev.

Člen 3 *Opredelitev pojmov*

V tej direktivi se uporablja naslednja opredelitev pojmov:

- (1) „potovalna storitev“ pomeni:
  - (a) prevoz potnikov;
  - (b) nastanitev, ki ni za bivalne namene;
  - (c) najem osebnega avtomobila ali
  - (d) vse druge turistične storitve, ki niso pomožne pri prevozu potnikov, nastanitvi ali najemu osebnega avtomobila;
- (2) „turistični paket“ pomeni kombinacijo vsaj dveh različnih vrst potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice, če:
  - (a) te storitve, tudi na zahtevo ali v skladu z izbiro potnika, pred sklenitvijo pogodbe o vseh storitvah združi en gospodarski subjekt ali
  - (b) se navedene storitve ne glede na to, ali so sklenjene ločene pogodbe s posameznimi ponudniki potovalnih storitev:
    - (i) kupijo v istem postopku rezervacije pri eni prodajni točki;
    - (ii) ponujajo ali zaračunavajo po skupni ali celotni ceni;
    - (iii) tržijo ali prodajajo pod izrazom „turistični paket“ ali podobnim izrazom;
    - (iv) kombinirajo po sklenitvi pogodbe, s katero gospodarski subjekt potniku omogoči, da izbira med različnimi vrstami potovalnih storitev, ali
    - (v) kupijo pri različnih gospodarskih subjektih prek povezanih postopkov spletne rezervacije, kadar si gospodarski subjekti najpozneje ob potrditvi rezervacije prve storitve med seboj prenašajo ime in osebne podatke potnika, potrebne za sklenitev rezervacije;
- (3) „pogodba o paketnem potovanju“ pomeni pogodbo o turističnem potovanju kot celoti ali, če je ta paket zagotovljen po različnih pogodbah, vse pogodbe, v katere so vključene storitve iz tega paketa;
- (4) „začetek turističnega paketa“ pomeni začetek izvedbe turističnega paketa;
- (5) „pomoč pri organizaciji potovanja“ pomeni kombinacijo vsaj dveh različnih vrst potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice, ki niso turistični paket, zaradi

česar so s posameznimi ponudniki potovalnih storitev sklenjene posebne pogodbe, če turistični agent ponuja pomoč pri kombinaciji:

- (a) na podlagi ločenih rezervacij ob enkratnem obisku ali kontaktu prodajne točke ali
  - (b) z usmerjenim zagotavljanjem dodatnih potovalnih storitev pri drugem gospodarskem subjektu prek povezanih postopkov spletnih rezervacij najpozneje ob potrditvi rezervacije prve storitve;
- (6) „potnik“ pomeni vsako osebo, ki skuša skleniti pogodbo ali je upravičena do potovanja na podlagi pogodbe, sklenjene na področju uporabe te direktive, vključno s poslovnimi potniki, kolikor ne potujejo na podlagi okvirne pogodbe z gospodarskim subjektom, specializiranim za pripravo poslovnih potovanj;
- (7) „gospodarski subjekt“ pomeni vsako osebo, ki deluje za namene v okviru svoje trgovske, poslovne, obrtne dejavnosti ali svobodne poklicne dejavnosti;
- (8) „organizator potovanja“ pomeni gospodarski subjekt, ki bodisi neposredno bodisi prek drugega gospodarskega subjekta ali skupaj z njim kombinira ali ponuja v prodajo turistične pakete; kadar merilom iz točke (b) odstavka 2 ustreza več kot en gospodarski subjekt, se vsi ti subjekti obravnavajo kot organizatorji, razen če je eden od njih imenovan kot organizator, potnik pa je o tem ustrezno obveščen;
- (9) „turistični agent“ pomeni gospodarski subjekt, ki ni organizator potovanja, ki:
- (a) turistične pakete prodaja ali jih ponuja v prodajo ali
  - (b) olajša zagotavljanje potovalnih storitev, ki so del pomoči pri organizaciji potovanja, tako da potnikom pomaga pri sklepanju ločenih pogodb za potovalne storitve s posameznimi ponudniki storitev;
- (10) „trajni nosilec podatkov“ pomeni vsak instrument, ki potniku ali gospodarskemu subjektu omogoča, da njemu osebno namenjene informacije shrani tako, da so mu dostopne za prihodnje potrebe za obdobje, ki je ustrezno za namene informiranja, in ki omogoča nespremenjeno reprodukcijo shranjenih informacij;
- (11) „neizogibne ali izjemne okoliščine“ pomenijo okoliščine, na katere gospodarski subjekt ne more vplivati in katerih posledice so bile kljub sprejetju vseh razumnih ukrepov neizbežne;
- (12) „neskladnost“ pomeni neizvedbo ali pomanjkljivo izvedbo potovalnih storitev, vključenih v turistični paket.

Poglavje II

Obveznosti glede zagotavljanja informacij in vsebina pogodbe o paketnem potovanju

Člen 4

Informacije pred sklenitvijo pogodbe

1. Države članice zagotovijo, da, preden potnika zavezuje kakršna koli pogodba ali kakršna koli ustrezna ponudba, organizator in, kadar se turistični paket prodaja prek turističnega agenta, tudi turistični agent zagotovita, kjer je primerno, naslednje informacije o turističnem paketu:
  - (a) glavne značilnosti potovalnih storitev:

- (i) kraj(e) potovanja, načrt potovanja in termine bivanja z datumi;
  - (ii) prevozna sredstva, njihove značilnosti in kategorije, kraje, datume in čas odhoda in povratka ali, kadar natančen čas še ni določen, približen čas odhoda in povratka, trajanje vožnje in kraje vmesnih postankov ter prometne povezave;
  - (iii) kraj nastanitve, glavne značilnosti in turistično kategorijo nastanitve;
  - (iv) ali so obroki zagotovljeni in, če so, urnik obrokov;
  - (v) obiske, izlet(e) ali druge storitve, vključene v skupno dogovorjeno ceno turističnega paketa;
  - (vi) jezik(e), v katerih bodo dejavnosti potekale, ter
  - (vii) ali imajo osebe z omejeno mobilnostjo skozi celotno potovanje ali počitnice zagotovljen dostop;
- (b) poslovno ime, geografski naslov organizatorja potovanja in, kjer je ustrezno, turističnega agenta ter njune telefonske številke in elektronski naslov;
  - (c) celotno ceno turističnega paketa z davki in, kjer je ustrezno, z vsemi dodatnimi dajatvami, taksami in drugimi stroški ali, kadar jih ni mogoče vnaprej razumno izračunati, dejstvo, da bo imel potnik morda take dodatne stroške;
  - (d) plačilne pogoje in, kjer je ustrezno, obstoj vlog ali drugih finančnih jamstev in pogojev za vloge ali druga finančna jamstva, ki jih mora potnik plačati ali zagotoviti;
  - (e) najmanjše število oseb, potrebno za izvedbo turističnega paketa, in rok vsaj 20 dni pred začetkom turističnega paketa za možno odpoved, če je manj prijavljenih;
  - (f) splošne informacije o potnih listih in zahtevah za vizume za državljane zadevne države članice, vključno s približnimi časi za njihovo pridobitev, ter informacije o zdravstvenih formalnostih;
  - (g) potrditev, da storitev pomeni paket v smislu te direktive.
2. Informacije iz odstavka 1 se zagotovijo jasno in v vidni obliki.

Člen 5

Zavezujoč značaj informacij pred sklenitvijo pogodbe in sklenitev pogodbe

1. Države članice zagotovijo, da organizator potovanja ne more spreminjati informacij, o katerih je seznanil potnika v skladu s točkami (a), (c), (d), (e) in (g) člena 4, razen če si organizator potovanja pridržuje pravico, da navedene informacije spremeni ter potnika pred sklenitvijo pogodbe jasno in v vidni obliki obvesti o spremembah.
2. Če informacije o dodatnih taksah, dajatvah ali drugih stroških iz točke (c) člena 4 niso zagotovljene pred sklenitvijo pogodbe, potnik ne krije teh dajatev, taks ali drugih stroškov.
3. Ob ali takoj po sklenitvi pogodbe organizator potniku zagotovi kopijo pogodbe ali potrditev pogodbe na trajnem nosilcu podatkov.

Člen 6

Vsebina pogodbe o paketnem potovanju in dokumenti, ki jih je treba predložiti pred začetkom turističnega paketa

1. Države članice zagotovijo, da so pogodbe o turističnem potovanju v preprostem in razumljivem jeziku ter, če so pisne, tudi čitljive.
2. V pogodbo ali potrditev pogodbe so vključene informacije iz člena 4. Zajemati morajo naslednje dodatne informacije:
  - (a) posebne zahteve potnika, ki jih je organizator potovanja sprejel;
  - (b) informacije, da organizator potovanja:
    - (i) odgovarja za pravilno izvedbo vseh vključenih potovalnih storitev;
    - (ii) mora zagotoviti pomoč, če je potnik v težavah, v skladu s členom 14;
    - (iii) mora zagotoviti varstvo v primeru insolventnosti za povrnitev predplačil in povratek na kraj odhoda v skladu s členom 15 ter ime subjekta, ki zagotavlja varstvo v primeru insolventnosti in njegove kontaktne podatke, vključno z geografskim naslovom;
  - (c) podatke o kontaktni točki, kamor se lahko potnik pritoži glede kakršne koli neskladnosti, ki jo opazi na namembnem kraju;
  - (d) ime, geografski naslov, telefonsko številko in elektronski naslov lokalnega predstavnika organizatorja potovanja ali kontaktno točko, kjer lahko za pomoč zaprosi potnik v težavah, ali, kadar takih predstavnikov ali kontaktnih točk ni, telefonsko številko za nujne primere ali navedbo drugih načinov, na katere je mogoče stopiti v stik z organizatorjem potovanja;
  - (e) informacijo, da lahko potnik kadar koli pred začetkom turističnega paketa odstopi od pogodbe proti plačilu ustreznega nadomestila ali po razumni standardni odstopnini, če so take odstopnine določene v skladu s členom 10(1);
  - (f) kadar v okviru turističnega paketa, v katerega je vključena nastanitev, potujejo mladoletniki, informacije, ki omogočajo neposredni stik z mladoletnikom, ali ime odgovorne osebe na namembnem kraju mladoletnika;
  - (g) informacije o razpoložljivi nadomestni možnosti in spletnih mehanizmih za reševanje sporov.
3. Informacije iz odstavka 2 se zagotovijo jasno in v vidni obliki.
4. Organizator potovanja potniku pravočasno pred začetkom potovanja zagotovi potrebne račune, vavčerje ali vozovnice, vključno z informacijami o natančnem času odhoda, vmesnih postankih, prometnih povezavah in prihodu.

Poglavje III

Spremembe v pogodbi pred začetkom turističnega paketa

Člen 7

Prenos pogodbe na drugega potnika

1. Države članice zagotovijo, da lahko potnik, po tem ko organizatorju potovanja pred začetkom turističnega paketa pošlje utemeljeno obvestilo na trajnem nosilcu

podatkov, pogodbo prenese na osebo, ki izpolnjuje vse pogoje, ki se uporabljajo za navedeno pogodbo.

2. Prenosnik pogodbe in prevzemnik pogodbe sta solidarno odgovorna za plačilo dolgovanega preostalega zneska in za vse dodatne dajatve, takse ali druge stroške, nastale pri prenosu. Ti stroški so razumni in v vsakem primeru ne smejo presegati dejanskih stroškov, ki jih krije organizator.

Člen 8 Sprememba cene

1. Države članice zagotovijo, da so cene pod nadzorom, razen če je v pogodbi izrecno določena možnost povišanja, organizator pa mora v enaki meri znižati cene, in sicer kot neposredno posledico sprememb:
  - (a) cen goriva za prevoz potnikov,
  - (b) ravni taks ali pristojbin za vključene potovalne storitve, ki jih naložijo tretje stranke, ki niso neposredno vključene v izvedbo turističnega paketa, vključno s turističnimi taksami, pristajalnimi pristojbinami ali pristojbinami za izkrcanje v pristaniščih in na letališčih, ali
  - (c) menjalnih tečajev, povezanih s turističnim paketom.
2. Povišanje cen iz odstavka 1 ne sme presegati 10 % cene turističnega paketa.
3. Povišanje cen iz odstavka 1 je veljavno le, če organizator najpozneje 20 dni pred začetkom turističnega paketa o tem na trajnem mediju obvesti potnika z obrazložitvijo in izračunom.

Člen 9 Sprememba drugih pogojev iz pogodbe

1. Države članice pred začetkom turističnega potovanja zagotovijo, da lahko organizator potovanja pri pogojih iz pogodbe enostransko spreminja le ceno, drugih pogojev pa ne, razen:
  - (a) če si je organizator potovanja navedeno pravico pridržal v pogodbi,
  - (b) če je sprememba zanemarljiva ter
  - (c) če organizator potovanja potnika o tem jasno in v vidni obliki obvesti na trajnem nosilcu podatkov.
2. Če je organizator potovanja pred začetkom turističnega paketa prisiljen bistveno spremeniti katero od glavnih značilnosti potovalnih storitev iz točke (a) člena 4 ali posebne zahteve iz točke (a) člena 6(2), organizator potovanja nemudoma jasno in v vidni obliki na trajnem nosilcu podatkov obvesti potnika o:
  - (a) predlaganih spremembah ter
  - (b) dejstvu, da lahko potnik v določenem utemeljenem roku od pogodbe odstopi brez kazni in da se bo sicer obravnavalo, kot da je predlagana sprememba sprejeta.
3. Potnik je upravičen do ustreznega znižanja cen, kadar je turistični paket zaradi sprememb v pogodbi iz odstavka 2 slabše kakovosti ali cenejši.

4. Organizator potovanja v štirinajstih dneh po odstopu od pogodbe povrne vsa neupravičena plačila, ki jih je prejel od potnika, če ta od pogodbe odstopi v skladu s točko (b) odstavka 2. Potnik je po potrebi upravičen do nadomestila v skladu s členom 12.

Člen 10

Odstop od pogodbe pred začetkom turističnega paketa

1. Države članice zagotovijo, da lahko potnik pred začetkom turističnega paketa odstopi od pogodbe, če organizatorju potovanja plača ustrezno nadomestilo. V pogodbi so lahko določene razumne standardne odstopnine na podlagi časa odstopa ter običajni prihranki stroškov in prihodki iz razvijanja nadomestnih potovalnih storitev. Če standardnih odstopnin ni, znesek nadomestila ustreza ceni paketa, od katere se odštejejo prihranki organizatorja.
2. V primeru neizogibnih ali izjemnih okoliščin na namembnem kraju ali v neposredni bližini, ki precej vplivajo na turistični paket, ima potnik pred začetkom turističnega paketa pravico do odstopa od pogodbe brez nadomestila.
3. Organizator potovanja lahko odstopi od pogodbe brez plačila nadomestila potniku, če:
  - (a) je za turistični paket prijavljenih manj oseb od najmanjšega števila, navedenega v pogodbi, ter organizator potovanja v roku iz pogodbe in najpozneje 20 dni pred začetkom turističnega paketa obvesti potnika o odstopu od pogodbe ali
  - (b) če organizator potovanja pogodbe ne more izvesti zaradi neizogibnih ali izjemnih okoliščin in potnika pred začetkom turističnega paketa nemudoma obvesti o odstopu od pogodbe.
4. Organizator potovanja v primerih odstopa od pogodbe iz odstavkov 1, 2 in 3 v štirinajstih dneh povrne vsa neupravičena plačila, ki jih je prejel od potnika.

Poglavje IV

Izvedba turističnega paketa

Člen 11

Odgovornost za izvedbo turističnega paketa

1. Države članice zagotovijo, da je organizator potovanja odgovoren za izvedbo potovalnih storitev, vključenih v pogodbo ne glede na to, ali naj bi te storitve izvajal organizator potovanja ali drugi ponudniki storitev.
2. Če katera koli od storitev ni izvedena v skladu s pogodbo, organizator potovanja odpravi neskladnosti, razen če je to nesorazmerno.
3. Organizator potovanja potniku brez dodatnih stroškov ponudi ustrezne nadomestne aranžmaje za nadaljevanje turističnega paketa, kadar pomembnega dela storitev ni mogoče zagotoviti v skladu s pogodbo, pa tudi kadar povratek potnika na kraj odhoda ni zagotovljen v skladu z dogovorom.
4. Če organizator potovanja ne more ponuditi ustreznih nadomestnih aranžmajev ali če potnik predlaganih nadomestnih aranžmajev ne sprejeme, ker niso primerljivi s tistim, kar je bilo dogovorjeno v pogodbi, organizator potovanja, kolikor je v turistični paket vključen prevoz potnikov, potniku brez dodatnih stroškov zagotovi

enakovreden prevoz do kraja odhoda ali drugega kraja, s katerim se potnik strinja, in potniku po potrebi izplača nadomestilo v skladu s členom 12.

5. Kolikor zaradi neizogibnih ali izjemnih okoliščin pravočasen povratek potnika ni mogoč, stroške podaljšanega bivanja, ki so omejeni na tri noči v vrednosti 100 EUR na noč na potnika, krije organizator potovanj.
6. Omejitev stroškov iz odstavka 5 se ne uporablja za osebe z omejeno mobilnostjo, kot je določeno v Uredbi (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu²⁸, in vsako osebo, ki jo spremlja, nosečnice, otroke brez spremstva ter osebe, ki potrebujejo posebno zdravstveno pomoč, če je bil organizator potovanja vsaj 48 ur pred začetkom turističnega paketa obveščen o njihovih posebnih potrebah. Organizator potovanja se ne more sklicevati na neizogibne ali izjemne okoliščine za omejitev stroškov iz člena 5, če takih okoliščin po pravu Unije, ki se uporablja, ne more uveljavljati zadevni prevoznik.
7. Potnik je upravičen do znižanja cene in po potrebi povračila škode v skladu s členom 12, kadar je turistični paket zaradi nadomestnih aranžmajev slabše kakovosti ali cenejši.

Člen 12

Znižanje cene in povračilo škode

1. Države članice zagotovijo, da je potnik upravičen do ustreznega znižanja cene:
  - (a) za katero koli obdobje, med katerim je obstajala neskladnost, ali
  - (b) kadar je turistični paket zaradi nadomestnih aranžmajev iz odstavkov 3 in 4 člena 11 slabše kakovosti ali cenejši.
2. Potnik je upravičen, da od organizatorja potovanja prejme nadomestilo za vsako škodo, tudi nematerialno, ki jo utrpi zaradi kakršne koli neskladnosti.
3. Potnik ni upravičen do znižanja cene ali povračila škode, če:
  - (a) organizator potovanja dokaže, da je neskladnost:
    - (i) mogoče pripisati potniku,
    - (ii) mogoče pripisati tretji stranki, ki ni povezana z zagotavljanjem pogodbenih storitev, ter da je neskladnost nepredvidljiva in da se ji ni mogoče izogniti, ali
    - (iii) posledica neizogibnih ali izjemnih okoliščin;
  - (b) je bila zahteva o zagotavljanju informacij glede kakršne koli neskladnosti, ki jo potnik opazi na namembnem kraju, jasno in izrecno navedena v pogodbi ter če je utemeljena, pri čemer se upoštevajo okoliščine zadeve, a potnik organizatorja potovanja o tem ni nemudoma obvestil.
4. Za organizatorja potovanja se uporabljajo enake omejitve, kolikor so z mednarodnimi konvencijami, h katerim je zavezana Unija, omejeni obseg in pogoji, pod katerimi ponudnik, izvajalec storitve, ki je del turističnega paketa, izplača nadomestilo. Države članice lahko omejijo nadomestilo, ki ga mora izplačati organizator potovanja, kolikor je nadomestilo, ki ga mora plačati ponudnik storitve,

²⁸ UL L 204, 26.7.2006, str. 1.

omejeno z mednarodnimi konvencijami, h katerim Unija ni zavezana. V drugih primerih je lahko nadomestilo, ki ga mora izplačati organizator potovanja, omejeno s pogodbo, dokler se navedena omejitev ne uporablja za telesno poškodbo in škodo, povzročeno namenoma ali zaradi hude malomarnosti, ter ne presega trikratnega zneska celotne cene turističnega paketa.

5. Kakršno koli nadomestilo ali znižanje cene po tej direktivi ne vpliva na pravice potnikov po Uredbi (ES) št. 261/2004²⁹, Uredbi (ES) št. 1371/2007³⁰, Uredbi (ES) št. 1177/2010³¹ in Uredbi (ES) št. 181/2011³². Potniki so upravičeni do vložitev zahtevkov po tej direktivi in navedenih uredbah, vendar v zvezi z istimi dejstvi ne smejo kopiciti pravic na podlagi različnih pravnih aktov, če pravice ščitijo iste interese ali imajo isti cilj.
6. Zastaralni rok za vložitev reklamacij po tem členu je eno leto.

Člen 13

Možnost navezave stikov z organizatorjem potovanja prek turističnega agenta

Države članice zagotovijo, da lahko potnik sporočila, pritožbe ali reklamacije v zvezi z izvajanjem turističnega paketa naslavlja neposredno na turističnega agenta, prek katerega je kupil paket. Turistični agent nemudoma posreduje ta sporočila, pritožbe ali zahtevke organizatorju potovanja. Zaradi skladnosti z roki ali zastaralnimi roki se šteje, da je organizator potovanja prejel obvestila na datum, ko jih je prejel turistični agent.

Člen 14

Obveznost do zagotavljanja pomoči

Države članice zagotovijo, da organizator potovanja nemudoma zagotovi pomoč potniku v težavah, zlasti:

- (a) z zagotavljanjem ustreznih informacij o zdravstvenih storitvah, lokalnih organih in konzularni pomoči ter
- (b) s pomočjo potniku pri sredstvih komuniciranja na daljavo in nadomestnih potovalnih aranžmajih.

Če razmere nastanejo zaradi malomarnosti potnika ali jih je potnik povzročil namenoma, lahko organizator potovanja za tako pomoč zaračuna razumno provizijo.

Poglavje V

Varstvo v primeru insolventnosti

Člen 15

Učinkovitost in obseg varstva v primeru insolventnosti

1. Države članice zagotovijo, da organizatorji potovanja in turistični agenti, ki ponujajo pomoč pri organizaciji potovanja, s sedežem na njihovem ozemlju dobijo jamstva, da potnikom učinkovito in takoj povrnejo vsa plačila ter da jim v primeru insolventnosti

²⁹ UL L 46, 17.2.2004, str. 1.

³⁰ UL L 315, 3.12.2007, str. 14.

³¹ UL L 334, 17.2.2010, str. 1.

³² UL L 55, 28.2.2011, str. 1.

omogočijo učinkovit in takojšnji povratek na kraj odhoda, če je v storitev vključen prevoz potnikov.

2. Pri varstvu v primeru insolventnosti iz odstavka 1 se upošteva dejansko finančno tveganje pri dejavnosti zadevnega ponudnika storitev. Od tega imajo koristi potniki ne glede na to, kje bivajo, kje je kraj odhoda ali kje se prodaja turistični paket ali pomoč pri organizaciji potovanja.

Člen 16

Medsebojno priznavanje varstva v primeru insolventnosti in upravno sodelovanje

1. Države članice priznajo, da so s kakršnim koli varstvom v primeru insolventnosti, ki ga dobi organizator potovanja ali turistični agent, ki ponuja pomoč pri organizaciji potovanja, po predpisih države članice ustanovitve, v kateri se je člen 15 prenesel v nacionalno zakonodajo, izpolnjene zahteve iz njihovih nacionalnih predpisov, s katerimi se prenaša člen 15.
2. Države članice imenujejo osrednje kontaktne točke za lažje upravno sodelovanje ter nadzor organizatorjev potovanj in turističnih agentov, ki ponujajo pomoč pri organizaciji potovanja, ki delujejo v različnih državah članicah. Kontaktne podatke teh kontaktnih točk priglasijo vsem drugim državam članicam in Komisiji.
3. Osrednje kontaktne točke druga drugi zagotavljajo vse potrebne informacije o svojih nacionalnih shemah za varstvo v primeru insolventnosti in o identiteti organa ali organov, ki zagotavljajo varstvo posameznih gospodarskih subjektov na njihovem ozemlju v primeru insolventnosti. Drug drugemu zagotovijo dostop do kakršnega koli seznama z navedbo organizatorjev potovanj in turističnih agentov, ki ponujajo pomoč pri organizaciji potovanja, skladnih z njihovimi obveznostmi o varstvu v primeru insolventnosti.
4. Če ima država članica pomisleke glede varstva v primeru insolventnosti za organizatorja potovanja ali turističnega agenta, ki ponuja pomoč pri organizaciji potovanja, ki ima sedež v drugi državi članici, a deluje na ozemlju zadevne države članice, zahteva pojasnilo od države članice ustanovitve. Države članice odgovorijo na zahteve drugih držav članic najpozneje v 15 delovnih dneh od njihovega prejema.

Poglavje VI

Pomoč pri organizaciji potovanj

Člen 17

Zahteve po informacijah glede pomoči pri organizaciji potovanja

Države članice zagotovijo, da gospodarski subjekt, ki ponuja pomoč pri organizaciji potovanja, preden potnika zavezuje kakršna koli pogodba ali kakršna koli ustrežna ponudba za pomoč pri organizaciji potovanja, jasno in na vidnem mestu navede:

- (a) da je vsak ponudnik storitve izključno odgovoren za pravilno izvedbo storitve po pogodbi ter
- (b) da potnik v primeru insolventnosti turističnega agenta ali katerega koli od ponudnikov storitev ne bo upravičen do nobenih pravic, ki se s to direktivo priznavajo izključno potnikom, ki so kupili turistični paket, upravičen pa bo do povračila predplačila in do povratka na kraj odhoda, če je v storitev vključen prevoz potnikov.

Poglavje VII

Splošne določbe

Člen 18

Posebne obveznosti turističnega agenta, kadar ima organizator potovanja sedež zunaj EGP

Kadar ima organizator potovanja sedež zunaj EGP, za turističnega agenta s sedežem v državi članici veljajo obveznosti, določene za organizatorje potovanj v poglavjih IV in V, razen če lahko turistični agent dokaže, da organizator potovanja ravna v skladu s poglavjema IV in V.

Člen 19

Odgovornost za napake pri rezervaciji

Država članica zagotovi, da je za vse napake pri postopku rezervacije, razen če jih je mogoče pripisati potniku ali neizogibnim in izjemnim okoliščinam, odgovoren turistični agent, ki se je strinjal, da opravi rezervacijo turističnega paketa ali ponudi pomoč pri organizaciji potovanja ali pomaga pri rezervaciji takih storitev.

Člen 20

Pravica do pravnih sredstev

Kadar organizator potovanja ali, v skladu s členoma 15 ali 18, turistični agent plača nadomestilo, prizna znižanje cen ali izpolni druge obveznosti, ki jih ima po tej direktivi, ni mogoče nobene določbe iz te direktive ali nacionalnega prava razlagati, kot da omejuje njegovo pravico, da zahteva nadomestilo od vseh tretjih oseb, ki so prispevale k nastanku zahteve za odškodnino, znižanja cene ali drugih obveznosti.

Člen 21

Obvezna narava Direktive

1. Organizator potovanja z izjavo, da deluje izključno kot ponudnik potovalnih storitev, kot posrednik ali v kakršni koli drugi vlogi ali da turistični paket v skladu s to direktivo ne pomeni turističnega paketa, ni oproščen obveznosti, naloženih organizatorjem potovanja po tej direktivi.
2. Potniki se ne smejo odpovedati pravicam, ki so jim dodeljene z nacionalnimi ukrepi za prenos te direktive v nacionalno zakonodajo.
3. Za potnika ni zavezujoč kakršen koli pogodbeni aranžma ali izjava, s katero se potniki neposredno ali posredno odpovejo pravicam, dodeljenim po tej direktivi, ali ki jih omeji, ali s katero se skuša zaobiti uporaba te direktive.

Člen 22

Izvrševanje

Države članice zagotovijo, da obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za zagotavljanje skladnosti s to direktivo.

Člen 23
Kazni

Države članice določijo pravila o kaznih, ki jih lahko organi pregona naložijo gospodarskim subjektom za kršitve nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse ukrepe, potrebne za zagotovitev izvrševanja teh kazni. Te kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Člen 24
Poročanje s strani Komisije in pregled

Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu po [5 letih po začetku veljavnosti te direktive] predloži poročilo o njenem izvajanju. Po potrebi so poročilu priloženi zakonodajni predlogi, s katerimi se ta direktiva prilagodi razvoju na področju pravic potnikov.

Člen 25
Sprememba Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2011/83/EU

1. Opomba 5 Priloge k Uredbi (ES) št. 2004/2006 se nadomesti z naslednjim:
„5. Direktiva [ta direktiva] Evropskega parlamenta in Sveta [datum sprejetja] o paketnih potovanjih in pomoči pri organizaciji potovanja, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004, Direktive 2011/83/EU ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS (UL [...])“.
2. Točka (g) člena 3(3) Direktive 2011/83/ES se nadomesti z naslednjim:
„(g) o turističnih paketih, kot je opredeljeno v členu 3(2) Direktive [...] Evropskega parlamenta in Sveta z dne [datum sprejetja] o paketnih potovanjih in pomoči pri organizaciji potovanja, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004, Direktive 2011/83/EU ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS (UL [...])“, razen člena 8(2) ter členov 19, 21 in 22.

Poglavje VIII

Končne določbe

Člen 26
Razveljavitve

Direktiva 90/314/EGS se razveljavi [18 mesecev po začetku veljavnosti te direktive].
Sklici na razveljavljene direktive se razumejo kot sklici na to direktivo in se berejo skladno s tabelo v Prilogi I k tej direktivi.

Člen 27
Prenos v nacionalno zakonodajo

1. Države članice najpozneje [18 mesecev po začetku veljavnosti te direktive] sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Besedilo teh predpisov takoj sporočijo Komisiji.
2. Te predpise uporabljajo od [18 mesecev po začetku veljavnosti te direktive].

3. Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.
4. Države članice Komisiji predložijo besedilo temeljnih določb nacionalne zakonodaje, ki jih sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 28
Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati [dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*].

Člen 29
Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik

PRILOGA I³³

Številčenje členov v Direktivi Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih	Številčenje členov v tej direktivi
člen 1	člen 1 (spremenjen)
člen 2(1)	člen 3(2) (spremenjen) in člen 2(2)(a)
člen 2(2)	člen 3(8) (spremenjen)
člen 2(3)	člen 3(9) (spremenjen)
člen 2(4)	člen 3(6) (spremenjen)
člen 2(5)	člen 3(3) (spremenjen)
člen 3(1)	se črta
člen 3(2)	se črta, a glavni deli vključeni v člena 4 in 5 (se spremenita)
člen 4(1)	člen 4(1) (se spremeni), člen 6(2) (se spremeni) in člen 6(4) (se spremeni)
člen 4(1)(b)(iv)	se črta
člen 4(2)(a)	člen 6(2) (spremenjen)
člen 4(2)(b)	člen 5(3) (se spremeni) ter člen 6(1) in (3) (se spremeni)
člen 4(2)(c)	se črta
člen 4(3)	člen 7 (se spremeni)
člen 4(4)	člen 8 (se spremeni)
člen 4(5)	člen 9(2) (spremenjen)
člen 4(6)	člen 9(3) in (4) (se spremeni) ter člen 10(3) in (4) (se spremeni)
člen 4(7)	člen 11(3), (4) in (7) (spremenjen)

³³

Ta seznam je zgolj informativen. Kadar je na seznamu navedeno, kot da člen v zvezi s to direktivo ustreza členu iz Direktive 90/314/EGS, to pomeni, da se lahko v tej direktivi najdejo vsaj nekateri elementi predpisa iz Direktive 90/314/EGS, a ne pomeni, da je besedilo zadevne določbe enako.

člen 5(1)	člen 11(1) (spremenjen)
člen 5(2)	člen 12(2), (3) in (4) (spremenjen) ter člen 14 (spremenjen)
člen 5(3)	člen 21(3) (spremenjen)
člen 5(4)	člen 6(2)(c) (spremenjen) in člen 12(3)(b) (spremenjen)
člen 6	člen 11(2) (spremenjen)
člen 7	člen 15 (spremenjen) in člen 16 (spremenjen)
člen 8	se črta
člen 9(1)	člen 27(1), (2) in (3) (spremenjen)
člen 9(2)	člen 27(4) (spremenjen)
člen 10	člen 29

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

- 1.1 Naslov predloga/pobude
- 1.2 Zadevna področja v strukturi ABM/ABB
- 1.3 Vrsta predloga/pobude
- 1.4 Cilji
- 1.5 Utemeljitev predloga/pobude
- 1.6 Trajanje ukrepa in finančnih posledic
- 1.7 Načrtovani načini upravljanja

2. UKREPI UPRAVLJANJA

- 2.1. Pravila o spremljanju in poročanju
- 2.2. Upravljavski in kontrolni sistem
- 2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

- 3.1. Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice
- 3.2. Ocenjene posledice za odhodke
  - 3.2.1. *Povzetek ocenjenih posledic za odhodke. v mio.*
  - 3.2.2. *Ocenjene posledice za odobritve za poslovanje*
  - 3.2.3. *Ocenjene posledice za odobritve za upravne zadeve*
  - 3.2.4. *Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom*
  - 3.2.5. *Udeležba tretjih oseb pri financiranju*
- 3.3. Ocenjene posledice za prihodke

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1. Naslov predloga/pobude

Predlog za pregled Direktive 90/314/EGS o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih

1.2. Zadevna področja v strukturi ABM/ABB³⁴

Naslov 33 – Pravosodje

1.3. Vrsta predloga/pobude

X Predlog/pobuda se nanaša na **nov ukrep**.

Predlog/pobuda se nanaša na nov ukrep na podlagi pilotnega projekta/pripravljalnega ukrepa.³⁵

Predlog/pobuda je namenjena **podaljšanju obstoječega ukrepa**.

Predlog/pobuda se nanaša na obstoječ ukrep, preusmerjen v nov ukrep.

1.4. Cilji

1.4.1. Večletni strateški cilji Komisije, ki naj bi bili doseženi s predlogom/pobudo

Omogočiti posameznikom, da kot potrošniki in podjetniki na notranjem trgu uveljavljajo svoje pravice iz prava Unije in v ta namen zagotavlja uporabo evropskega pravosodnega območja 1.4.2. Posamezni cilji in zadevne dejavnosti v strukturi ABM/ABB

Posamezni cilj št.

Poenostaviti čezmejno trgovino na notranjem trgu in okrepiti zaupanje potrošnikov.

Zadevne dejavnosti v strukturi ABM/ABB

33.02

³⁴ ABM: upravljanje po dejavnostih – ABB: oblikovanje proračuna po dejavnostih.

³⁵ Kot je navedeno v členu 49(6)(a) ali (b) finančne uredbe.

1.4.3. Pričakovani rezultati in posledice

Navedite, kakšne posledice naj bi imel(-a) predlog/pobuda za upravičence/ciljne skupine.

- Zagotoviti konkurenčnejše in enakovrednejše konkurenčne pogoje za podjetja, ki delujejo na trgu potovanj.
- Povečati čezmejno ponudbo potovalnih storitev z zmanjšanjem stroškov in ovir pri čezmejni trgovini na trgu paketnih potovanj.
- Zmanjšati škodo za potrošnike in povečati preglednost za potnike, ki kupujejo kombinacije potovalnih storitev.

1.4.4. Kazalniki rezultatov in posledic

Navedite, s katerimi kazalniki se bo spremljalo izvajanje predloga/pobude.

- Povečanje čezmejne trgovine na trgu paketnih potovanj.
- Raven stroškov za skladnost za podjetja, ki delujejo na trgu paketnih potovanj.
- Večje število potrošnikov, ki jih ob odhodu na počitnice varuje predlog.
- Manjše število potrošnikov s težavami pri različnih vrstah potovalnih aranžmajev.

1.5. Utemeljitev predloga/pobude

1.5.1. Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno

- Pojasniti in posodobiti obseg varstva potnikov ob nakupu kombinacij potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice, tako da se na področje uporabe pregledane direktive vključijo zlasti spletni turistični aranžmaji in pomoč pri organizaciji potovanja, obenem pa se usmerjeno pojasni obseg varstva pri rezervacijah, opravljenih fizično, prek tradicionalnih potovalnih agentov. Zaradi tega se bo povečala preglednost za vse udeležence na trgu.
- Zagotoviti, da so potniki bolje obveščeni o potovalnih proizvodih, ki jih kupujejo, in da jim je v primeru težav zagotovljen dostop do jasnejših pravnih sredstev, s čimer se bistveno zmanjša škoda, ki jo utrpijo.
- Čim bolj zmanjšati ovire pri čezmejni trgovini in zmanjšati stroške za skladnost za gospodarske subjekte, ki želijo pakete prodajati čez mejo.

1.5.2. Dodana vrednost ukrepanja EU

- S predlogom se bo odpravila notranja razdrobljenost trga, ki povzroča ovire pri čezmejni trgovini, in izkrivljanje konkurence, z upoštevanjem novega razvoja trga pa se bo povečalo tudi varstvo potrošnikov.
- Zaradi razhajanj med nacionalnimi zakonodajami, ki so razlog za ovire na notranjem trgu in izkrivljanje konkurence, tega cilja ni mogoče zadovoljivo doseči na ravni držav članic. Če bi države članice nov razvoj na trgu ter regulativne vrzeli in neskladja v pravu EU obravnavale neusklajeno, bi to povzročilo še večjo razdrobljenost notranjega trga in zaostrijo težavo.

1.5.3. Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

- Precejšen prispevek pri razvoju enotnega trga je imelo sprejetje direktive o paketnem potovanju leta 1990, s čimer se je povečala konkurenca in izboljšala

splošna kakovost ponudb. Posodobljena direktiva bi morala potrošnikom in podjetjem prinesiti podobne pozitivne rezultate.

- Direktiva o pravicah potrošnikov ima podobne cilje kot trenutni pregled, tj. zmanjšati ovire pri čezmejni trgovini in zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov. Toda spoznanja iz podobnih izkušenj bodo omejena, saj se bo direktiva v vseh državah članicah uporabljala najpozneje s 13. junijem 2014.

1.5.4. *Skladnost in možnosti sinergij z drugimi ustreznimi instrumenti*

- Ta predlog je v skladu s ciljem doseganja višje ravni varstva potrošnikov, saj vsebuje obvezne predpise o varstvu potnikov, od katerih države članice ali gospodarski subjekti ne morejo odstopati v škodo potrošnika.
- Predlog dopolnjuje obstoječe predpise EU, zlasti Direktivo o nedovoljenih pogojih v pogodbah (1993/13/EGS), Direktivo o nepoštenih poslovnih praksah podjetij (2005/29/ES), Direktivo o pravicah potrošnikov (2011/83/EU), uredbe na področju pravic potnikov (uredbe (ES) št. 2004/261, (ES) št. 1371/2007, (ES) št. 1177/2010 in (ES) št. 181/2011) ter Direktivo o elektronskem poslovanju (2000/31/ES) in Direktivo o storitvah na notranjem trgu (2006/123/ES).
- Poleg tega predlog tudi dopolnjuje Uredbo (ES) št. 593/2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I), in Uredbo (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, zlasti pa ne spreminja svojih sklicevanj na potovalne pakete, kot jih je dodatno opisalo Sodišče v združenih zadevah C-585/08 in C-144/09 („Pammer“ in „Alpenhof“)

1.6. Trajanje ukrepa in finančnih posledic

Časovno omejen(-a) predlog/pobuda

- trajanje predloga/pobude od [DD.MM.] YYYY do [DD. MM.] YYYY
- finančne posledice med letoma YYYY in YYYY

X Časovno neomejen(-a) predlog/pobuda

- Izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma n in n + 3,
- ki mu sledi izvajanje predloga/pobude v celoti.

1.7. Načrtovani načini upravljanja³⁶

X Neposredno centralizirano upravljanje – Komisija.

Posredno centralizirano upravljanje – prenos izvajanja na:

- izvajalske agencije,
- organe, ki jih ustanovita Skupnosti,³⁷
- nacionalne javne organe/organe, ki opravljajo javne storitve,
- osebe, pooblaščne za izvajanje določenih ukrepov v skladu z naslovom V Pogodbe o Evropski uniji in opredeljene v zadevnem temeljnem aktu v smislu člena 49 finančne uredbe.

Deljeno upravljanje z državami članicami.

Decentralizirano upravljanje s tretjimi državami.

Skupno upravljanje z mednarodnimi organizacijami (navedite).

Pri navedbi več kot enega načina upravljanja je treba to natančneje obrazložiti v oddelku „opombe“.

Opombe

Za izvajanje ne bo potrebnih veliko sredstev.
---

³⁶ Pojasnila o načinih upravljanja in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

³⁷ Po členu 185 finančne uredbe.

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

Navedite pogostost in pogoje.

- Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu po 5 letih po začetku veljavnosti te direktive predloži poročilo o njenem izvajanju. Po potrebi so poročilu priloženi zakonodajni predlogi, s katerimi se ta direktiva prilagodi razvoju na področju pravic potnikov.

2.2. Upravljavski in kontrolni sistem

2.2.1. Ugotovljena tveganja

- Pozen prenos Direktive v nacionalno zakonodajo s strani držav članic

2.2.2. Načrtovani način(i) kontrole

- Standardni nadzor Komisije/postopki za ugotavljanje kršitev v zvezi s prenosom v nacionalno zakonodajo in izvajanjem Direktive.

2.2.3. Stroški in koristi nadzora ter verjetna stopnja neskladnosti

- Standardni stroški, povezani z nadzorom prenosa v nacionalno zakonodajo in morebitnimi postopki za ugotavljanje kršitev.

2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

Navedite obstoječe ali načrtovane preprečevalne in zaščitne ukrepe.

- Ni relevantno.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice

- Obstoječe proračunske vrstice

Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic.

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	Številka [opis.....]	dif./nedif. f. (38)	držav Efte ³⁹	držav kandidatk ⁴⁰	tretjih držav	po členu 18(1)(aa) finančne uredbe
	33.02.01 – Pravice in državljanstvo – Zagotavljanje varstva pravic in krepitev vloge državljanov	Dif.	NE	NE	NE	NE

- Zahtevane nove proračunske vrstice

Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic.

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	Številka [razdelek.....]	dif./nedif.	držav Efte	držav kandidatk	tretjih držav	po členu 18(1)(aa) finančne uredbe
	[XX YY YY YY]		DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

³⁸ Dif. = diferencirana sredstva / nedif. = nediferencirana sredstva.

³⁹ Efta: Evropsko združenje za prosto trgovino.

⁴⁰ Države kandidatke in po potrebi potencialne države kandidatke z Zahodnega Balkana.

3.2. Ocenjene posledice za odhodke

Glede na zelo omejene stroške upravne narave priloga ni izpolnjena. Izračun je bil 20 % FTE enega uradnika AD za spremljanje prenosa in pripravo poročila v letu n+5. Povzetek ocenjenih posledic za odhodke.

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira:	število 3	Pravica, varnost in državljanstvo.....
---	--------------	--

GD: za pravosodje			Leto ⁴¹ 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	SKUPAJ
• Odobritve za poslovanje										
Številka proračunske vrstice 33.02.01	obveznosti		0	0	0	0	0,200		0	0,200
	plačila		0	0	0	0	0,200		0	0,200
Odobritve za GD za pravosodje SKUPAJ	obveznosti						0,200			0,200
	plačila						0,200			0,200

Glede na člen 24 predloga se bo pregled opravil leta n + 5. Tak pregled bo najverjetneje spremljala zunanja pomoč ali mu bo priložena študija.

⁴¹ Leto N je leto začetka izvajanja predloga/pobude.

Razdelek večletnega finančnega okvira	5	„Upravni odhodki“
--	----------	-------------------

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	SKUPAJ
GD: za pravosodje									
• Človeški viri		0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
• Drugi upravni odhodki									
GD za pravosodje SKUPAJ	odobritve	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

Odobritve iz RAZDELKA 5 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	(obveznosti skupaj = plačila skupaj)	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
--	--------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		Leto N ⁴²	Leto N+1	Leto N+2	Leto N+3	Vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (glej. točko 1.6)			SKUPAJ
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 5 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384
	plačila	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384

⁴² Leto N je leto začetka izvajanja predloga/pobude.

3.2.1. Ocenjene posledice za odobritve za poslovanje

- Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za poslovanje.
- Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za poslovanje, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

odobritve za prevzem obveznosti v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Cilji in realizacije			Leto 2014		Leto 2015		Leto 2016		Leto 2017		Leto 2018		Leto 2019		Leto 2020		SKUPAJ		
	REALIZACIJE																		
↓	vrsta ⁴³	povprečni stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število realizacij skupaj	stroški skupaj	
POSEBNI CILJ št. 1 ⁴⁴																			
Pregled prenosa v nacionalno zakonodajo																			
– Realizacija											1	0,200					1	0,200	
– Realizacija																			
– Realizacija																			
Seštevek za posamezni cilj št. 1																			
POSAMEZNI CILJ št. 2																			
– Realizacija																			
Seštevek za posamezni cilj št. 2																			
STROŠKI SKUPAJ											1	0,200					1	0,200	

⁴³ Realizacije so produkti in storitve, ki jih je treba zagotoviti (npr.: število financiranih študentskih izmenjav, število kilometrov zgrajenih poti, itd.).

⁴⁴ Kakor je opisano v točki 1.4.2 „Posamezni cilji ...“.

3.2.2. Ocenjene posledice za odobritve za upravne zadeve

3.2.2.1. Povzetek

- Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za upravne zadeve.
- Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za upravne zadeve, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	SKUPAJ
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------

RAZDELEK 5 večletnega finančnega okvira								
Človeški viri	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
Drugi upravni odhodki								
Seštevek RAZDELEK 5 večletnega finančnega okvira	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

Zunaj RAZDELKA 5⁴⁵ večletnega finančnega okvira								
Človeški viri								

⁴⁵ Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

Drugi upravni odhodki								
Seštevek zunaj RAZDELKA 5 večletnega finančnega okvira								

SKUPAJ	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Potrebe po odobritvah za upravne zadeve se krijejo z odobritvami GD, ki so že dodeljene za upravljanje ukrepa in/ali so bile prerazporejene znotraj GD, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu GD dodelijo v okviru postopka letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

3.2.2.2. Ocenjene potrebe po človeških virih

- Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.
- Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

Oceno navesti v celih številkah (ali največ na eno decimalko)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)							
33 01 01 01 (sedež in predstavništva Komisije)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
XX 01 06 00 01 01 (sedež in predstavništva Komisije)							
XX 01 01 02 (delegacije)							
XX 01 05 01 (posredne raziskave)							
10 01 05 01 (neposredne raziskave)							
Zunanje osebe (v ekvivalentu polne zaposlitve: FTE)							
XX 01 02 01 (PU, ZU, NNS iz „splošnih sredstev“)							
XX 01 02 02 (PU, LU, ZU, NNS, ZU in MSD v delegacijah)							
XX 01 04 yy	- na sedežu						
	- na delegacijah						
XX 01 05 02 (PU, ZU, NNS za posredne raziskave)							
10 01 05 02 (PU, ZU, NNS za neposredne raziskave)							
Druge proračunske vrstice (navedite)							
SKUPAJ	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Potrebe po človeških virih se krijejo z osebjem GD, ki je že dodeljeno za upravljanje ukrepa in/ali je bilo prerazporejeno znotraj GD, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu GD dodelijo v okviru postopka letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	Standardna naloga nadzora, da se vidi, ali države članice pravočasno in pravilno prenašajo zakonodajo v nacionalno zakonodajo. V letu n + 5 se pripravi poročilo.
--------------------------------	---

Zunanje osebe	Ni relevantno.
---------------	----------------

3.2.3. Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom

- Predlog/pobuda je v skladu z veljavnim večletnim finančnim okvirom.
- Za predlog/pobudo je potrebna uporaba instrumenta prilagodljivosti ali sprememba večletnega finančnega okvira.

Pojasnite zahtevano spremembo ter navedite zadevne proračunske vrstice in ustrezne zneske.

- Za predlog/pobudo je potrebna uporaba instrumenta prilagodljivosti ali sprememba večletnega finančnega okvira.⁴⁶

Pojasnite te zahteve ter navedite zadevne razdelke in proračunske vrstice ter ustrezne zneske.

[...]

3.2.4. Udeležba tretjih oseb pri financiranju

- V predlogu/pobudi ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb.
- V predlogu/pobudi je načrtovano sofinanciranje, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto N	Leto N+1	Leto N+2	Leto N+3	Vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (glej. točko 1.6)			Skupaj
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo								
Sofinancirane odobritve SKUPAJ								

⁴⁶ Glej točki 19 in 24 Medinstitucionalnega sporazuma.

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

- Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.
- Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:
  - za lastna sredstva
  - za razne prihodke

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Proračunska prihodkov:	vrstica	Odobritve na voljo za tekoče proračunsko leto	Posledice predloga/pobude ⁴⁷					
			Leto N	Leto N+1	Leto N+2	Leto N+3	Vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (glej. točko 1.6)	
Člen								

Za razne namenske prejeme navedite zadevne proračunske vrstice odhodkov.

[...]

Navedite metodo za izračun posledic za prihodke.

[...]
----

⁴⁷

Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 25 % stroškov pobiranja.